

Ioane

Iifa Faunina Iesu Fouga Ioane

Epapua Auga

Deo Ega Iifa Papiau Aumauni Emia

¹ Ufainagai aagoa ufa fou akegama koa kai Iifa eagu. Ke Iifa ega'ina auga Iesu Deo fou keagu, ke isa ifo isafa Deo.

² Ke aagoa ufa fou akegama koa kai isa Deo fou keagu.

³ Ke agofa'ai kapa ma'oi Deo epagama'i au'i isa faagagai epagama'i. Ke kapa aga'omo ganinagai ifo aegama kai, ma'oi mo isa faagagai kegama.

⁴ Isa alogai mauni ekae ke ega'ina maunina eaea papiau aumauni ee'i emaiseina.

⁵ Ke eaea ega'ina umina egefa kai umina eaea ega'ina ageafialo afaekaina.

⁶ Kai eaea ega'ina aemai koa kai Deo au aga'o aka Ioane ekinaga eulaisa emai.

⁷ Isa emai auga eaea ega'ina fouga ko'a auga feifafoua, ega koa papiau ma'oi isa aina fekelogo, ke eaea ega'ina fekepako'ania eoma.

⁸ Kai isa ifo auga eaea ega'ina laa'i. Isa emai auga eaea ega'ina fouga mo feifafoua puogai emai.

⁹ Ke afa'agamo oma'e koa kai ega'ina eaea ko'a ipauma, papiau ma'oi eaea fepeni'i auga agemai agofa'ai.

¹⁰ Isa emai agofa'ai ke agofa'a isa faagagai egama mo ganinagai, agofa'a isa kaisau auga aelogo.

¹¹ Isa emai ifo ega agoai ega papiau epo'iai eagu kai, isa ifo ega papiau isa anina akeani akeafia.

¹² Ega mo ganinagai kaisau isa keafia ke aka kepako'ania au'i Deo gauga fekemia auga isapuga epenii'i.

¹³ Ega koa emia auga, isa papiau aumauni oko'iai kemauni kainai Deo gauga akemia. Ke isa papiau aumauni e'i iifai kemauni kainai Deo gauga akemia. Ke isa papie akafa'i e'i logoai kemauni kainai Deo gauga akemia kai, Deo ifo ega logoai kemauni kainai isa Deo gauga kemia.

¹⁴ Iifa ega'ina papiau aumauni emia emai aagoai epo'aisai eagu. I'a isa ega eaea ke ega isapu akaiki'a aisa. Ega'ina eaea ke isapuga akaiki'a auga Ama Deo Gauga aga'omo mo auga eegai emai. Ke isa gafegafe akaiki'a alo epogu ke Deo ega iifa ko'a ipauma auga.

¹⁵ Ke Ioane isa fougā eifa ko'ania eagaga einaka, “Lau au aga'o fougā laifania lainaka, ‘Lau muniu'ai agemai auga lau eka'egainiau, gome isa lau alamauni koa kai eagu,’ laoma. Ega'ina auga isa.

¹⁶ Ke isa gafegafe akaiki'a alo epogu auga faagagai i'a ma'oai kapa felo'i ma'o eegai eegai aafi'i.

¹⁷ Gome Deo papiau kapa'ina fekekapa eoma iifaga auga Moses epeniia papiau epenii'i. Kai ega gafegafe akaiki'a ke ega iifa ko'a ipauma auga Iesu Kristo faagagai emai papiau keafia.

¹⁸ Ke kai aga'o Deo aeisaisa kai, Deo Gauga aga'omo, ifo isafa Deo, ke Ama kaina kainai eague

auga Ama kaisau auga i'a epalogoni'a.

*Ioane Baptista Ifo Mesaia Laa'i Auga Foug
Eifafoua*

(Mateo 3:1-12; Mako 1:2-8; Luka 3:15-17)

¹⁹ Pau Iudea papiu'i Ierusalemiai keagu au'i keoge sakedote au'i ke Lefi ikupuga au'i fou keulai'i Ioane eega kelao, ke isa kaisau auga fekepa'ani penia keoma aisama, i'ina auga isa ifo foug eifafou ko'ania auga.

²⁰ Isa kaisau auga foug ko'a mo eifania ke eifa ofakaea mo einaka, "Lau Mesaia laa'i," eoma.

²¹ Ega aisama isa kepa'ani pugu keinaka, "Ega koa aisama, oi kaisau? Oi Elaija ma?" keoma.

Isa einaka, "Lau Elaija laa'i," eoma.

Ke isa keinaka, "Ke oi Profeta Aumu ma?" keoma.

Isa einaka, "Laa'i," eoma.

²² Ke kepa'ani penia pugu keinaka, "Ega koa aisama, oi kaisau? Oi ifomu foumu ala aloifa oma? Iifa aga'o mopamue lai mopenimai, ega koa agalao aisama, keulaimai papiu'i maa'iai faifania," keoma.

²³ Ega aisama Ioane profeta Aisaea ega iifai isa e'i iifa epamue einaka, "Lau auga aufalao aga'o ago maininai eagaga einaka, 'Lopia faugai keaga amopa'opaina'✧ eoma au," eoma.

²⁴ Ke Faliseo au'i isa'i keulai'i kemai au'i egae keapa.

²⁵ Isa Ioane kepa'ani penia keinaka, "Oi Mesaia laa'i, Elaija laa'i, o Profeta aumu laa'i looma koa aisama, kapa puo baptismo lopipeni?" keoma.

✧ 1:23: Aisaea 40:3

²⁶ Ega aisama Ioane einaka, “Lau feisai mo baptismo lapipeni. Kai epomiau au aga'o oi alologonia auga eapae.

²⁷ Isa lau muniuai agemai auga au akaiki'a ipauma, ega isapu lau e'u isapu eka'egaina. Ega kainai lau isa ife kamataga ufe mo ganinagai alagupuka afaekaina,” eoma.

²⁸ I'ina kapa'i ma'oai Jordan agapuge apiegai, afu aka Betani, Ioane baptismo epipeni afugai kemia.

Iesu Auga Sipi Gauga Deo Eegai Emal Auga

²⁹ Ke egani aisama, Ioane maaga elao Iesu epea isa eega emal eisa ke eifa einaka, “Maami galao Sipi Gauga Deo eegai emal, agofa'a papiu'i ma'oai e'i laomai apala'i epua'i auga emal amoisa.

³⁰ Lau maamiau laifa kakaua auga isa fouga laifania lainaka, ‘Au aga'o lau muniuai agemai auga lau eka'egainiau, gome isa lau alamauni koa kai eagu,’ laoma.

³¹ Lau ifou auga isa alologonia kai, lau lamai feisai baptismo lapipeni ega koa Israel papiu'i isa kaisau auga fekelogo laoma,” eoma.

³² Ioane ega'ina iifa'i eifani'i afegai, Iesu faagagai kapa'ina emia auga fouga eifafoua einaka, “Lau Deo ega Spiritu koofi koa i'opoga emia ufai eake emal isa kania laagai laisa.

³³ Lau isa kaisau auga falalogo koa kai, lau eulaisau feisai baptismo fapipeni eoma auga epainiau einaka, ‘Au aga'o kania laagai Lau e'u Spiritu ageake ke eegai ageka aloisa auga, isa Lau e'u Spirituai baptismo agepipeni eoma.’

³⁴ Ke Deo kapa'ina lau maauai eifania auga emia laisa puo, isa Deo Gauga auga ko'a mo laifafoua,” eoma.

Iesu Ega Apostolo Ekina Kakau'i Au'i

³⁵ Ke egani aisama, Ioane ega imoi auni'i fou ega'ina afugai mo keapa pugu.

³⁶ Ke egae keapaega kai maaga elao Iesu epea pagai eisa aisama eifa einaka, “Maami galao Sipi Gauga Deo eegai emai auga amoisa,” eoma.

³⁷ Ioane ega imoi auni'i Ioane ega eifa oma aina kelogonia aisama, kelao Iesu muninai kepea.

³⁸ Ke Iesu e'afoaipini isa muninai kepea eisa'i aisama epa'ani peni'i einaka, “Kapa'ina anina oani?” eoma.

Ke isa keinaka, “Rabai, oi kapai loagu?” keoma. (Rabai, i'a mala'aisai auga ‘Pamalele Aumu.’)

³⁹ Ke Iesu einaka, “Omai alao lau kapai laagu auga afuga agoisa,” eoma.

Ega puo isa Iesu fou kelao kapai eagu auga afuga keisa. Ke ega'ina kinagai egae fou keagu. Ke ega'ina kina maaga auga 4 o'clock gapigapi.

⁴⁰ Ioane ega imoi auni'i Ioane kapa eoma aina kelogonia, ke kelao Iesu muninai kepea au'i aga'o auga aka Andru, Saimon Peto keoma auga akina.

⁴¹ Andru Iesu epua'afuga elao aisama, kapa'ina ekapa kakaua auga, isa felogai mo elao aaga Saimon eisa, ke epainia einaka, “Lai Mesaia aka-pulaisa,” eoma. Mesaia i'a mala'aisai auga, Deo ekinaga kania oillai e'efa auga fougua eifania.

⁴² Ke Andru Saimon elaoaina Iesu eegai. Ke Iesu Saimon eisa aisama eifa einaka, “Oi Saimon Ioane gauga aumu. Oi akeifanio Sefas akeoma,”

eoma. Sefas auga Hibru mala'i kai Grik malagai auga Peto. Ke i'a mala'aisai auga Fopa.

Iesu Filip Ke Natanael Auni'i Eifani'i Muninai Kepea

⁴³ Ke egani aisama, Iesu gakailai Kalilea ago galao eoma. Ega'ina alogai au aka Filip eisa ke epainia einaka, “Muniuai mopea,” eoma.

⁴⁴ Filip auga Andru Peto auni'i Betsaida taonina au'i koa i'opo'i isa isafa ega'ina taonina auga.

⁴⁵ Iesu Filip eifaga afegai Filip elao Natanael eisa epainia einaka, “Ufainagai Moses Deo ega iifa pukagai au aga'o fouga epapua ke profeta isafa fouga kepapua auga akapulaisa. Isa auga Iesu Nasareta paguaga auga, Iosepa gauga,” eoma.

⁴⁶ Kai Natanael einaka, “Nasareta! Kapa aga'o felo egae agemai ma?” eoma.

Ke Filip einaka, “Mai alao moisa,” eoma.

⁴⁷ Ke Iesu Natanael isa eega emai eisa aisama, isa fouga eifania einaka, “Amoisa! Israel auga ko'a ipauma auga inamo'e. Ke isa alogai pifoge kapa'i aga'o laa'i,” eoma.

⁴⁸ Natanael Iesu ega eifa oma aina elogonia aisama epa'ani penia einaka, “Ala looma lau lologoniau?” eoma.

Ke Iesu einaka, “Filip oi aeifanio koa kai oi fik auga papagai loapaega kai laisao,” eoma.

⁴⁹ Natanael Iesu ega eifa oma aina elogonia aisama eifa einaka, “Rabai, oi Deo Gauga aumu ke oi Israel e'i Kin Aumu,” eoma.

⁵⁰ Ega aisama Iesu einaka, “Lau oi fik auga papagai loapa laisao laoma puo oi lau lopako'aniau.

Oi kapa akaiki'a'i i'ina kapa'i keka'egaini'i au'i akemia aloisa'i,” eoma.

⁵¹ Ke eifa pugu einaka, “Iifa gome maamia laifania, ufa ageagalai ke oi ma'oai Papiau Aumauni Gauga kania laagai Deo ega agelo akeake ake'agau agoisa'i,” eoma.

2

Iesu Fei Fino Epamia

¹ Ke kina aun'i kelao afegai kina oiso aisama, amagelofe miamiaga aga'o Kalilea agogai, Kana taoninai emia. Ke Iesu ina elao ega'ina miamia-gai.

² Ke miamia inagome auga iifa eulaisa Iesu ega imoi isafa fou ega'ina miamia kelao.

³ Ke miamia ega'inagai keaguega kai fino efua aisama, Iesu ina isa epainia einaka, “Isa ee'iai fino efua,” eoma.

⁴ Kai Iesu isa ina epainia einaka, “Papie, lau e'u kina aekaina koa puo, kapa puo i'ina kapa'i makapa'i looma?” eoma.

⁵ Kai Iesu ina pinauga au'i epaini'i einaka, “Kapa'ina fokapa ageoma auga fokapa,” eoma.

⁶ Ega'ina miamia emia alogai Iudea papiau'i e'i kagakaga kainai ima'i iikuga feina oga ma'oai mo imagea alo'iai fei kepa'efauka'i ee'iai mo kepaagu'i keagu. Ke oga ega'ina alo'iai fei 80 liters elao 90 liters koa i'opoga alo'iai keka.

⁷ Iesu pinauga au'i epaini'i einaka, “Oga omaiseini'i fei ake'i opapogu'i,” eoma. Ke pinauga au'i oga kemaiseini'i fei ake'i kepapogu'i.

⁸ Egae kai epaini'i einaka, “Pau afa amoakoaua amolaoaina miamia e'ima lopiaga amopenia,” eoma.

Ke pinauga au'i Iesu eifania koa kekapaisa.

⁹ Ke miamia e'ima lopiaga fei fino emia auga einu opogaina. Fei keakoaua au'i mo fino ega'ina kapai emai auga kelogo kai, miamia lopiaga fino ega'ina kapai emai auga aelogo. Ega puo fei fino emia auga einu opogaina aisama, amage mamaga auga eifaga ega elao.

¹⁰ Ke epainia einaka, “Papiau ma'oi fino iinuga felo auga kepapealai kakaua elao la'afou au'i keinu. Ke fino ma'o keinu afegai kai, fino iinuga aefelo alogaina auga muniai kai keafilaisa papiau keinu. Kai oi auga fino felo ipauma auga lo'oamenia emai fuagai kai loafilaisa,” eoma.

¹¹ I'ina auga Iesu mirakulo ekapa kakaua auga, ke ega'ina mirakulo auga, Kalilea agogai Kana taonina emia. Ega koa ekapaisa, isa ega isapu ke ega eaea akaiki'a auga epafokia, ke ega imoi isa kepako'ania.

Iesu Deo Ega E'ai Papiau Euoka'i

¹² Ega'ina afegai Iesu ina, aaga akina, ke ega imoi fou kelao Kapenaum taonina, egae kina pika koa mo fou keagu.

¹³ Ke Iudea papiau'i Pasover miamiaga kekapa auga kina emai e'ani aisama, Iesu Ierusaleme taonina elao.

¹⁴ Ke elao egae Deo ega e'ai au keagu polomakau sipi, ke koofi inei'i fou ke'afa'afalaini'i, ke papiau isa'i auga, teipoloai keagu moni keau pagainia eisa'i.

15 Ke isa apa'u eafia uipi ekapaisa efua aisama, a'o ma'oi, polomakau ke sipi isafa fou euoka'i Deo ega e'a alogai epa'alai'i. Ke moni keau pagainia papiu'i isafa e'i silifa monina eafia efopuoka, ke e'i teipolo epaefo pagaini'i.

16 Ke koofi inei'i ke'afa'afalaini'i au'i epaini'i einaka, "I'ina kapa'i inae amopa'alai'i! Lau Amau ega e'a afa'afa afuga folopamia!" eoma.

17 Ke Iesu ega imoi isa kapa'ina ekapaisa keisa, ke ega eifa oma aina kelogonia aisama, ufainagai Iesu fougā profeta Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma auga keopolaga, "Deo, lau alou ko'agai oi emu e'a anina laani alogaina kainai, e'a ega'ina faagagai kapa'ina agemia auga lau alou agepalifua."☆

18 Iudea papiu'i Iesu ega ekapa oma keisa aisama, kepaini kapulania keinaka, "Mirakulo gougā kapa alokapa ega koa agalogo oi i'ina kapa'i ma'oi alokapa'i agekaina auga isapuga eemuai ekaega agaoma?" keoma.

19 Ke Iesu einaka, "Deo ega e'a i'ina foauoka, ke kina oiso alogai alapa'uegenia pugu," eoma.

20 Ega aisama Iudea papiu'i keifa keinaka, "Deo ega e'a i'ina kepaapa auga inipo ou'aga pani kuagai imagea eafia kai kepapua kai, oi auga kina oiso alogai alopa'uegenia ma looma?" keoma.

21 Kai Iudea papiu'i Iesu Deo ega e'a ko'a auga aeifania kai, isa ifo imauga Deo ega e'a koa i'opoga auga fougā eifania auga akelogo.

22 Kai muniai Iesu maeai emaunimue aisama kai, ega imoi isa kapa'ina eifania auga keopolaga.

☆ 2:17: Sam 69:9

Ega aisama isa Deo ega iifa ufainagai profeta kepapua'i au'i, ke Iesu kapa'ina eifania auga fou kepako'ani'i.

²³ Pau Iesu Pasover miamiagai Ierusalemelai eagu alogai, papiiau ma'o isa mirakulo gou'i eka-pai'i keisa'i aisama, isa aka kepako'ania.

²⁴ Kai Iesu alo fofouga ega'ina papiiau'i ee'iai aeogeisa, gome isa papiiau ma'oai alo'i ala koa auga elogo.

²⁵ Ke isa aufalao aga'o feafia maagai papiiau ala koa auga feifania faekaina, gome isa papiiau alo'iai kapa'ina keopolaga auga elogo efua.

3

Iesu Nikodemus Fou Kenini'ani

¹ Ega'ina kinagai Iudea papiiau'i ke'ima'i lopi-aga aga'o Faliseo ikupugai emai auga aka Nikodemus eagu.

² Isa gapiiai emai Iesu eegai kai epainia einaka, “Rabai, lai alogo oi auga pamalele aumu Deo eegai lomai. Gome Deo aufalao aga'o eegai aeagu auga mirakulo gou'i oi lokapa'i koa afaekapa'i,” eoma.

³ Ke Iesu einaka, “Iifa gome maamuai laifania, au aga'o Deo ega mauniai afaemauni pugu koa aisama, isa Deo ega agofa'a ageisa afaekaina,” eoma.

⁴ Kai Nikodemus einaka, “Au aga'o eapao efua auga ala koa i'opoga agemauni pugu? Ko'a isa afaemue ina gua alogai afaekoko, ke afaemauni pugu!” eoma.

⁵ Ke Iesu einaka, “Iifa gome maamuai laifania, au aga'o ega laomai apala'i afaemakalaini'i kai

feisai ke Deo ega Spirituai baptismo afaefia ega koa mauni mamaga afaefia auga, Deo ega agofa'ai agekoko afaekaina.

⁶ Iifa ko'a, kaisau papiu aumauni faaga'iai emauni auga papiu aumauni. Kai kaisau Deo ega Spirituai emauni auga mauni mamaga Deo ega Spiritu eegai emai auga eafia.

⁷ Lau oi 'Deo ega mauniai fomauni pugu' laoma iifaga a'o lologo folokauai.

⁸ Ameku anina eani kapai gapua gamai eoma aisama, egae epua emai. Ke oi ameku epua auga a'o alologo kai, kapai emai o ala elao auga afoloifania. Ega koa i'opoga mo, papiu ma'oai Deo ega Spirituai kemauni au'i isafa ala kemauni oma auga agoisa agoifania afaekaina," eoma.

⁹ Ke Nikodemus epa'ani einaka, "Ala koa iina koa agemia agekaina?" eoma.

¹⁰ Iesu einaka, "Oi Israel papiu'i e'i pamalele aumu lakoa, alakoa i'opoga i'ina kapai oko'i alologo?"

¹¹ Iifa gome maamuai laifania. Lau ke e'u imoi fou kapai'ina alogo auga fougai oi maamiai aifania, ke aisa auga ko'a mo oi maamiai aifafoua. Ega mo ganinagai oi lai kapai'ina ko'a mo aifafoua auga alopako'ania paisa.

¹² Ke lau aagoa kapai'ini fou'i oi maamiai laifani'i kai, oi lau alopako'aniau paisa. Ega koa aisama ufa kapai'ini fou'i maamiai alaifani'i aisama, ala koa lau agopako'aniau?

¹³ Ke kai aga'o ufa aelaolao kai, kaisau egae eake emai auga mo ufa elao. Ega'ina auga Papiu Aumauni Gauga.

14 Ke ufainagai ago maininai Moses kopai* kaapa iisa ekapaisa au uufagai eogeisa kai eafi-akae epaapa. Ke papiau kaapa eagai'i fekemae koa i'opoga kai, maa'i elao auli kaapaga ega'ina au uufagai keisa aisama, felo'i kemia. Ega koa i'opoga, Papiau Aumauni Gauga isafa au kolotina'i fekeafiakae.

15 Ega koa papiau ma'oa'i isa akepako'ania au'i agu pagai maunina fekeafia eoma.”

16 “Gome Deo agofa'a papiau'i ani'i eani alo-gaina kainai, Gauga ega mo aga'omo auga eulaisa emai i'ina agofa'a papiau'i ee'iai, ega koa kaisau mo isa akepako'ania au'i fakemae umamo kai, agu pagai maunina fekeafia eoma.

17 Gome Deo, Isa Gauga i'ina agofa'a papiau'i e'i laomai apala'i afa fepeni'i puo aeulaisa aemai kai, Isa Gauga faagagai agofa'a papiau'i kania'i feagamauga eoma puo eulaisa emai.

18 Ega puo kaisau isa epako'ania auga afa apala afaepenai. Kai kaisau isa aepako'ania auga afa apala eafia efua, gome isa Deo Gauga ega mo aga'omo auga aka aepako'ania.

19 Deo papiau kapa'i ega kekapa oma au'i afa iina epeni oma'i: Eaea emai agofa'ai kai, papiau aumauni alo'i ko'agai umina anina keani kai eaea auga anina akeani, gome isa e'i laomai apala.

20 Isa ega kekapa oma, gome kaisau laomai apala ekapa auga, alo ko'agai eaea anina aeani, ke ega laomai apala'i ega'ina afekefoki auga mani'ina epa'aaua puo, afaemai eaea alogai afaekoko.

* **3:14:** Pilitani malagai, 'copper'

21 Kai kaisau Deo ega iifa ko'a ipauma auga agugai eagu auga, elao eaea alogai ekoko. Ega koa kapa'ina isa ekapa auga Deo anina eani kainai mo ekapa auga papiiau fekeisa fekelogo eoma.”

Ioane Baptista Iesu Fouga Eifafoua

22 Ega'ina afegai Iesu ega imoi fou kepealai kelao Iudea ago afegai, egae ega imoi mo fou keagu ke baptismo epipeni.

23 Ke ega'ina alogai Ioane isafa afu aka Aenon keoma, Salim paguaga eegai mo auga afugai eapa baptismo epipeni, gome ega'ina afuga fei afuga. Ke papiiau ma'o kemai baptismo keafia.

24 Gome i'ina kapa'i auga Ioane tipulai aeagu koa kai kemia.

25 Ega'ina alogai Ioane ega imoi isa'i, ke Iudea auga aga'o fou Iudea e'i kagakaga kainai papiiau alo'i ofuga iikuga emia auga akekua kepa'aua.

26 Ke isa kemai Ioane kepainia keinaka, “Rabai, au ega'ina oi fou Jordan apiegai oapa, ke fouga loifafoua auga baptismo epipeni, ke papiiau ma'oai isa eega kelao,” keoma.

27 Kai Ioane einaka, “Au aga'o kapa'ina ufai kepenia auga mo ageafia.

28 Oi ifomi lau iina laifa oma auga foifafoua, ‘Lau Kristo laa'i kai Deo eulaisau isa agogai laufai lamai au' fooma.

29 Ifiao eamage auga, au kapa isa eakafania auga apuga. Ke ekefa'a, amage mamaga auga eega elao auga, eagu isa e'ima, ke aina epaaua kapa'ina ageifania auga aina felogo eoma. Ke muniai amage mamaga auga ega'ina enini'ani aina elogo aisama, alo egama alogaina. Lau

auga Kristo ekefa'a au. Ke alogama ega'ina auga lau apu, ke pau ega'ina alogama laalogamalaina efua.

³⁰ Isa au akaiki'a femia kai lau auga e'eleu famia.

³¹ “Ke isa au'oniai emai auga papiiau ma'oai eka'egai afe'aini'i. Kai aagoai emai auga agoa isa apuga, ke ega nini'ani auga agoa papiiau'i kenini'ani koa i'opoga mo enini'ani. Ke isa ufai emai auga papiiau ma'oai eka'egai afe'aini'i.

³² Isa kapa'ina eisa ke a'o elogonia auga ko'a mo eifafoua kai, kai aga'o isa ega iifa anina aeani aeafia.

³³ Kai papiiau kapa isa ega iifa ega'ina eafia epako'ania auga, isa ega'ina pako'agai Deo ko'a gome auga eoma.

³⁴ Gome Deo au aga'o eulaisa auga Deo ega iifa eifania, gome Deo ega Spiritu isa epenia auga, epenia afaefuafua.

³⁵ Ke Ama alo ko'agai Gauga anina eani, ke kapa ma'oai isa imagai epaaua.

³⁶ Ega puo kaisau Deo Gauga epako'ania auga agu pagai maunina eafia kai, kaisau Deo Gauga aepako'ania auga, ega'ina maunina afaeisa, gome Deo ega guakupu isa eegai ekae,” eoma.

4

Iesu Samaria Papiega Fou Kenini'ani

¹⁻² Ke Iesu kai aga'o baptismo aepenai kai, ega imoi mo baptismo papiiau kepenii'i. Ega mo ganinagai Faliseo au'i auga Iesu papiiau isa ega imoi epamia'i ke baptismo epenii'i auga fougā

kelogo auga Iesu elogo. Ke isa ega koa ekapaisa auga Ioane ekapa auga eka'egaina.

³ Ke Lopia Iesu ega'ina fougā elogo aisama, Iudea ago epua'afuga emue Kalilea ago elao pugu.

⁴ Ke ega felao auga isa Samaria ago mo fepea oma felao, gome ega'ina keagaga auga ofola'o.

⁵ Ega puo elao Samaria agogai taoni aka Sika keoma auga alogai ekoko. Ega'ina taonina auga ufainagai Iakobo ago e'ele gauga Iosepa epeniia auga afuga eegai.

⁶ Ke ega'ina afugai fei ipuga Iakobo eapiia kainai kepafaala Iakobo ega ipu keoma auga eka. Ke Iesu ega imoi fou kemai ipu ega'ina niegai aisama, kina maaga atiafa koa i'opoga. Ke Iesu epea eafipugu puo ega'ina ipuga eegai eagukipo elaagai.

⁷ Ke Samaria papiega aga'o emai fei gala'a eoma aisama, Iesu isa epainia einaka, “Fei afa mopeniau mainu,” eoma.

⁸ Gome Iesu ega imoi au'i fo'ama i'afa taoni kelao.

⁹ Ke Samaria papiega Iesu epainia einaka, “Oi Iudea aumu ke lau auga Samaria papieu kai kapa puo lau logoiniau fei mapenio moinu looma?” eoma. Samaria papiega ega eifa oma, gome Samaria papiau'i liti o kaputi kepapinauga auga Iudea papiau'i afakepapinauga.

¹⁰ Kai Iesu einaka, “Oi Deo kapa'ina epipeni, ke kaisau oi fei egoinio auga mologo koa aisama, oi isa fogoina, ke isa oi agu pagai feina fepenio,” eoma.

11 Ega aisama papie Iesu epainia einaka, “Au akaiki'a aumu, oi fei isakoaua kapa aga'o eemuai laa'i ke ipu isafa eake alogaina. Ega puo kapai agu pagai feina ega'ina aloafia?”

12 Lai ufumai apamai Iakobo i'ina ipuga eapiia epeniimai. Isa i'ina ipuga feina einu ke gauga isafa keinu. Ke gauga au'i e'i sipi polomakau fou isafa i'ina feina keinu. Kai oi auga Iakobo loka'egaina ma puo iina loifa oma?” eoma.

13 Iesu einaka, “Papiau ma'oai i'ina feina keinu au'i aiso'i agekupu pugu.

14 Kai kaisau lau fei isa lapenia auga ageinu auga aiso afaekupukupu pugu. Kai fei ega'ina isa lapenia auga isa alogai afaefuga age'uki agelao ageka aoniamo, ke agu pagai maunina ageafia,” eoma.

15 Ke papie isa epainia einaka, “Au akaiki'a aumu, fei ega'ina mopeniau, ega koa aisou afaekupu pugu, ke fei ila'a iina afalamaimai pugu,” eoma.

16 Ke Iesu papie epainia einaka, “Molao akafamu moifaga kai fomue fomai pugu,” eoma.

17 Ke papie einaka, “Lau akafau aga'o laa'i,” eoma.

Ega aisama Iesu papie epainia einaka, “Oi akafamu aga'o laa'i looma auga ko'a loifania.

18 Gome iifa ko'a auga, oi au ima loakafani'i, ke au pau aunimi oague auga oi akafamu laa'i. Oi kapa'ina pau mo loifania auga iifa ko'a,” eoma.

19 Ke papie einaka, “Au akaiki'a aumu, lau lalogo oi profeta aumu.

20 Lai ufumai apamai i'ina ikugai Deo keau afagaina kai, oi Iudea aumi oifa, i'a Deo faau afagaina afuga auga Ierusalemelai ooma,” eoma.

21 Ke Iesu isa epainia einaka, “Papie lau mopako'aniau, gome kina aga'o emai, ke ega'ina kinagai oi i'ina ikugai, o Ierusalemelai Ama'a Deo afoloau afagaina.

22 Oi Samaria papiaumi kaisau oau afagaina auga alogo kai oau afagaina. Kai lai Iudea papiaumai auga kaisau aau afagaina auga alogo, gome papiau Kania'i Isagamauga auga Iudea papiau'i faaga'iai emai.

23 Ega mo ganinagai kina aga'o agemai, ke ega'ina kina auga emai efua puo papiau alo'i ko'agai Deo keau afagaina au'i Deo ega Spiritu ega isapuai, ke Deo ega iifa ko'agai mo Deo akeau afagaina. Gome Ama'a Deo papiau isa ega keau afagai oma au'i ekapuni'i.

24 Ke Deo auga Spiritu kainai, Isa keau afagaina papiau'i au'i Deo ega Spiritu ega isapuai Isa fekeau afagaina, ke Deo ega iifa ko'a'i mo kai'iai fekepea Deo fekeau afagaina,” eoma.

25 Ke papie eifa einaka, “Lau lalogo Mesaia agemai. (Mesaia auga keifaga Kristo keoma.) Ke isa agemai aisama, lai maamaisai kapa ma'oai ageifafou afe'aini'i,” eoma.

26 Ke Iesu isa epainia einaka, “Lau oi maamuai lanini'ani au, lau isa,” eoma.

27 Ke Iesu papie maagai ega'ina eifania afegai mo, isa ega imoi kemue kemai, ke isa papie fou kenini'ani keisa aisama kekauai alogaina. Ke kai aga'o aepa'ani aeinaka, “Kapa'ina anina loani,

o kapa puo ega'ina papiega aunimi onini'ani?" aeoma.

²⁸⁻²⁹ Ke Iesu ega imoi kemai aisama, papie ega oga fei eakoaua auga egae epua'afuga ekaega kai, emue elao taoniai papiau epaini'i einaka, "Omai, au aga'o lau kapa ma'oai lakapai'i au'i eifani'i auga amoisa. Isa Mesaia afemia isafa?" eoma.

³⁰ Ega aisama isa taoniai kepealai Iesu eega kelao.

³¹ Ke papiau Iesu eega kemaimai kai, Iesu ega imoi isa kegoi kapulania keinaka, "Rabai, kapa aga'o moania," keoma.

³² Kai Iesu isa epaini'i einaka, "Lau oi fo'ama oko alologo auga eeuai ekae alaania," eoma.

³³ Ega aisama Iesu ega imoi au'i ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, "Aufalao aga'o fo'ama emaiseina eaniia ma?" keoma.

³⁴ Kai Iesu isa kapa'ina keifania auga elogo puo eifa einaka, "Lau e'u fo'ama auga lau eulaisau auga kapa'ina anina eani auga fakapa ke ega pinauga fapafua.

³⁵ Oi iina aloifa oma, 'Gafa pani mo akelao afe-gai kai, fo'ama isafina kina agekaina alooma ma?' Amoisa, lau oi lapainimi, maami amopakiakaea fani afuga amoisa. Gome fo'ama ani'i keoge'i efua i'afe'i kina ekainia.

³⁶ Ke fo'ama isafina auga afa isoge emia fo'ama eafia, agu pagai maunina afugai eoge'i. Ega koa au fo'ama efauga auga ke au fo'ama eafia auga, auni'i kai'ialao alo'i fegama.

³⁷ Ega kainai i'ina iifa ko'a ipauma, 'Au aga'o auga fo'ama efauga, ke aga'o auga fo'ama eafia.'

38 Lau oi laulaimi olao kapa'ina oi afipugu'i alopa'au'i au'i oafii'i omaiseini'i. Papiau i'oi'i isa'i ega'ina afipuguga kepa'aua kai, oi auga isa e'i afipuguai fo'ama anina eoge auga olao oafia omaiseina," eoma.

Samaria Papiau'i Ma'o Iesu Kepako'ania

39 Ke Samaria papiau'i ma'o ega'ina taoninai keagu au'i Iesu kepako'ania, gome papie Iesu fougā, iina eifafou oma a'o kelogonia. "Isa lau kapa ma'oai lakapai'i au'i maauai eifani'i," eoma.

40 Ega puo Samaria papiau'i kemai Iesu eegai aisama, kegoinia egae fou kegaagu keoma. Ke Iesu egae kina auni'i eagu.

41 Ke isa ega nini'ani kainai, papiau ma'o mo isafa isa kepako'ania.

42 Ke ega'ina papiau'i papie kepainia keinaka, "Lai oi loifa puo Iesu alapako'ania, gome pau lai ifomai isa aina alogonia, ke alogo isa Mesaia, i'ina agofa'a papiau'i kania'i Isagamauga auga paisa," keoma.

Iesu Au Akaiki'a Aga'o Gauga Maguaega Epafelo

43 Ke kina gua afegai, Iesu ega'ina afuga epua'afuga elao Kalilea ago.

44 Ke Iesu ifo eifa, profeta aga'o ifo ega paguai auga papiau isa afakeifa koko, ke au akaiki'a afakepamia eoma.

45 Kai isa elao Kalilea agogai ekoko aisama, Kalilea papiau'i Iesu keifa koko, gome isa isafa Pasover miamia kinagai egae Ierusalemēai keagu Iesu kapa'ina mo ekapai'i auga keisa'i.

⁴⁶ Ega puo Iesu emai Kalilea agogai Kana taoninai fei fino epamia auga taoninai ekoko pugu. Ke au akaiki'a aga'o Roma kamanina papagai epinauga auga gauga eisafa Kapenaum taoninai eka auga egae eagu.

⁴⁷ I'ina auga Iesu Iudea agogai emai Kalilea agogai ekoko auga fougā elogo aisama, elao Iesu eegai egoinia gaake galao gauga gapafelo eoma. Gome isa gauga afa'agamo agemae eoma.

⁴⁸ Ega aisama Iesu isa epainia einaka, “Oi mirakulo gou'i afakemia afoloisa'i koa aisama, lau afolopako'aniau,” eoma.

⁴⁹ Kai au akaiki'a ega'ina einaka, “Au akaiki'a aumu, lau gau aemae koa kai, mai alao mopafelo,” eoma.

⁵⁰ Ke Iesu isa epainia einaka, “Molao, oi gaumu ageagu,” eoma.

Ke au ega'ina Iesu kapa'ina isa maagai eifania auga iifaga epako'ania, ke ekailai elao.

⁵¹ Ke isa keagai epeapea kai, ega pinauga au'i kemai isa gauga aemae auga fougā maagai keifania keinaka, “Oi gaumu aemae, eaguega,” keoma.

⁵² Ke isa gauga kina maaga kapagai efelo auga pa'anina epa'ani aisama, ega pinauga au'i keinaka, “Faai kinai 1 o'clock auama isafaga isa epua'afuga,” keoma.

⁵³ Ega koa emia aisama, au ega'ina elogo Iesu kina maaga ega'inagai isa epainia, “Oi gaumu ageagu,” eoma. Ega puo isa ifo ke ega e'ai kai mo kai mo keagu au'i fofougai Iesu kepako'ania.

⁵⁴ Iesu Iudea agogai emai Kalileai aisama i'ina mirakulo ekapaisa. Ke i'ina mirakulo auga

Kalilea agogai Iesu ega mirakulo ikapa gua epamia auga.

5

Iesu A'u Niegai Isafa Auga Epafelo

¹ Egae kai kina isa'i kelao afegai, Iudea papiau'i e'i miamia aga'o Ierusalemehi emia puo Iesu Ierusalemehi elao.

² Ke egae Ierusalemehi pa'afi kepafaala Sipi Pa'afina keoma auga eegai ofuga e'ele aga'o eka. Ke ega'ina ofugaga, Hibru papiau'i mala'iai keifaga Betesda keoma. Egae paapa ima kepoai kepaapa'i keapa.

³ Ke egae, isafa papiau'i ma'o kekaaka. Ega'ina papiau'i auga maakimi'i au'i, ife'i emelo au'i, ke faaga'i fofouga emelo au'i. Isa egae keka kai fei agelao agemai auga ke'imaisa.

⁴ Gome egae kekaega kai, Lopia ega agelo kina aga'o epogai mo emai fei ega'ina epalagulagua. Ke ega'ina emia afegai mo kaisau eufai feisai eake auga, isafa kapa eafia auga faagagai laa'i emia, efelo.

⁵ Ke au aga'o egae eka auga inipo ou'aga oiso kuagai imagea oiso alogai eisafa.

⁶ Iesu elao ega'ina auga eka eisa aisama, elogo isa auga inipo ealogai eisafa eka. Ke epa'ani penia einaka, “Oi anina loani felomu momia looma ma?” eoma.

⁷ Ke isafa auga einaka, “Au akaiki'a aumu, ofuga feina elagulagu alogai aufalao aga'o lau fepalagainiau ofugai faake auga papiauga laa'i. Ega puo egae maake laomaoma kai aufalao i'oina aga'o eufai lau agouai eake,” eoma.

⁸ Ega aisama Iesu au ega'ina epainia einaka, “Mo'ue, emu ile moafia mopea,” eoma.

⁹ Ke fiakoa mo au ega'ina felo emia, e'ue ega ile eafia epea.

Ke mirakulo i'ina auga Iudea papiiau'i Deo keau afagaina kinagai emia.

¹⁰ Ega puo Iudea papiiau'i au felo emia auga kepainia keinaka, “Pau kina auga Deo isau afagaina kina. Ke lai emai kagakaga auga Deo isau afagaina kinagai oi emu ile foafia fopea auga eifa apua,” keoma.

¹¹ Kai isa einaka, “Au lau epafeloisau auga epainiau, ‘Emu ile moafia mopea eoma,’ puo lau e'u ile laafia lapea,” eoma.

¹² Ega aisama Iudea papiiau'i au ega'ina kepa'ani penia keinaka, “Au kapa oi epainio emu ile moafia mopea eoma?” keoma.

¹³ Ke au felo emia auga kaisau isa epafelo auga aelogo, gome Iesu papiiau egae kela'afou au'i epo'iai eepouka elao.

¹⁴ Kai muniai Iesu isa Deo ega e'ai eisa aisama epainia einaka, “Loisa, oi felomu lomina efua. Ega puo laomai apala'i folokapa'i pugu, o laa'i koa aisama, kapa apala ipauma ega'ina isafaga eka'egaina auga aga'o oi faagamuai afemia,” eoma.

¹⁵ Ke au ega'ina elao Iudea papiiau'i maa'iai Iesu isa epafelo auga eifania.

¹⁶ Ega puo Iudea papiiau'i Iesu keafi apalania, gome isa Deo isau afagaina kinagai ega'ina kapa'i ekapai'i.

17 Kai Iesu isa epaini'i einaka, “Lau Amau aufa kina epinauga mo emai i'ina kina. Ke lau isafa lapinauga,” eoma.

18 Ega'ina kainai Iudea papiiau'i guakupuai keuniaimoimo keaga aga'o kekapunia isa kegaaupugua keoma. Gome isa Moses ega iifa kainai Deo isau afagaina kinagai papiiau pinauga aga'o fakekapa eoma auga mo iifaga aeauepa kai, Deo isafa eifaga isa Ama eoma. Ega koa ekapaisa Deo auga isa fou i'opo'i mo epamia.

Iesu Ifo Deo Gauga Auga Papiiau Maa'iai Eifafoua

19 Kai Iesu Iudea papiiau'i isa kegaaupugua keoma auga elogo aisama, i'ina iifagai e'i iifa epamue einaka, “Iifa gome maamia laifania. Gauga kapa aga'o ifogamo afaekapa kai, isa Ama kapa'ina ekapa eisa auga agekapa. Gome Ama kapa'ina mo ekapa auga Gauga isafa i'opoga mo ekapa.

20 Gome Ama Gauga alo ko'agai anina eani alogaina ke kapa'ina Isa ekapa auga Gauga epakina. Ke Ama isa kapa akaiki'a'i ipauma'i i'ina kapa'i keka'egaini'i auga agepakina agekapa'i, ega koa fokauai alogaina eoma.

21 Gome Ama mae papiiau'i epamaunimue'i mauni mamaga epenii'i koa i'opoga, Gauga isafa kaisau anina eani auga mauni mamaga epenia.

22 Gome Ama kai aga'o afa felo o apala aepenai kai, ega'ina pinauga Gauga imagai eogeaua, isa papiiau e'i laomai felo o apala auga afa agepeni'i.

23 Ega koa papiiau ma'oi Ama au akaiki'a kepamia koa i'opoga, Gauga isafa au akaiki'a

fekepamia eoma. Kai kaisau Gauga au akaiki'a aepamia auga Ama, Gauga eulaisa auga au akaiki'a aepamia.

24 “Iifa gome maamiai laifania, kaisau lau iifa laifania auga ainau elogo, ke lau eulaisau auga epako'ania auga agu pagai maunina eafia, ke Deo eegai afa apala afaeafia. Kai isa mae afugai epealai, epagai agu pagai maunina afugai ekoko efua.

25 Iifa gome maamiai laifania, mae au'i Deo Gauga aina akelogo ke kaisau isa aina kelogo ke kainai akepea au'i akemaunimue akeagu auga kina agemai. Pau auga ega'ina kina emai efua kainagai.

26 Gome Ama ifo eegai mauni ekae koa i'opoga, Ama Gauga elogoaina ega koa Gauga ifo isafa mauni eegai feka eoma.

27 Ke Ama Gauga isapu epeniia papiiau e'i laomai felo o apala auga afa fepeni'i eoma, gome isa Papiiau Aumauni Gauga.

28 “Oi lau i'ina iifaga laifania ainau ologo folokauai alogaina, gome kina aga'o agemai aisama, papiiau ma'oai kemae laai kekae au'i Papiiau Aumauni Gauga aina akelogo.

29 Ke ega'ina papiiau'i laai akepealai, ke kaisau laomai felo'i kekapai'i au'i ake'ue mauni mamaga akeafia. Kai kaisau laomai apala'i kekapai'i au'i, e'i laomai apala afa akeafia.

30 Lau ifou mo kapa aga'o alakapa afaekaina. Kai lau papiiau e'i laomai felo o apala auga Amau eifania aina lalogo auga mo lakapa. Ke lau papiiau e'i laomai afa lapipeni auga laomai felogai mo lakapa, gome lau auga lau ifou anina laani auga

mo alakapuga kai eulaisau auga kapa'ina anina eani auga mo lakapuga,” eoma.

Iesu Ifo Fouga Eifafoua

³¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Lau ifou fou laifafoua ko'a laoma koa aisama, lau kapa'ina laifania auga kai aga'o afaelogo ke afaeifafoua puo ega'ina iifaga auga ko'a laa'i.

³² Kai aufalao i'oina aga'o lau fou eifafoua koa aisama, ega'ina auga ko'a epamia. Ke lau lalogo isa lau fou eifafoua auga ko'a ipauma.

³³ “Ke oi papiau oulai'i Ioane eega kelao, ke isa iifa ko'a mo eifania.

³⁴ Ega'ina emia auga, papiau aumauni lau fou keifafoua auga ko'a fapamia laoma puo ega laifa oma folooma kai, lau oi maamia'i laifafoua ega koa kaniami feisagamau laoma.

³⁵ Ioane auga lanepa eaga koa i'opoga emia eaga eaea epipeni, ke oi kina pika koa mo isa ega eaea okinaga oisa oalogamalaina.

³⁶ “Kai lau fou feifafoua auga papiauga aga'o Ioane eka'egaina auga eague. Gome pinauga lau Amau epeniiu fakapa fapafua eoma auga pau lakapa, ke ega'ina pinaugaga, lau Amau eulaisau lamai auga ko'a mo eifafoua.

³⁷ Ke Amau lau eulaisau lamai auga, Isa ifo lau isa eegai lamai auga eifafoua. Oi isa aina alogologo, ke iisa isafa ala koa auga aloisaisa.

³⁸ Ke Isa ega iifa isafa oi alomia'i aeka, gome oi Isa eulaisa emai papiauga alopako'ania.

³⁹ Oi alomi ko'agai Deo ega iifa puka omaleleina, gome oopolaga ega'ina iifa'iai agu pagai

maunina oafia ooma. Ke Deo ega iifa ega'ina au'i lau fou keifania.

⁴⁰ Kai oi lau eeu fomai ega koa agu pagai maunina foafia auga oumakalaina.

⁴¹ “Lau papiiau fekeau afagainiau auga lapamafua.

⁴² Kai lau oi alomi ala koa auga lalogo. Ega'ina auga, Deo alo ko'agai papiiau ma'oi ani'i eani auga laoga maina oi alomia aeka.

⁴³ Ke lau Amau akagai lamai, ke oi lau foifa kokoisau auga anina aloani. Kai papiiau i'oina aga'o ifo akagai agemai koa aisama, oi isa agoifa koko.

⁴⁴ Ke oi ifomi mo isau afagainimi auga anina oani kai, alouniainoimo Deo ega mo aga'omo auga eegai au afagai emai auga alokapuga koa aisama, ala koa lau agopako'aniau agekaina?

⁴⁵ “Lau ega laifa oma mo ganinagai, lau Amau agogai oi felo o apala ma okapaisa auga puo alapenimi auga opolaga foloafia. Oi agu pagai maunina amoafia ooma auga afia'amaga Moses eegai ooge puo, Moses oi felo o apala ma okapaisa auga pa'anina agepa'ani penimi.

⁴⁶ Gome oi alomi ko'agai Moses opako'ania koa aisama, lau isafa fopako'aniau, gome Moses lau fou epapua.

⁴⁷ Kai oi isa kapa'ina epapua auga alopako'ania puo, ala koa lau kapa'ina laifania auga agopako'ania?” eoma.

6

*Iesu Papiiau 5000 Epaaniani'i
(Mateo 14:13-21; Mako 6:30-44; Luka 9:10-17)*

¹ Iesu ega'ina eifania afegai, epagai elao Kalilea a'uga kua oma kaina. Ke ega'ina a'uga auga kepafaala Tiberias a'uga keoma.

² Ke la'afou akaiki'a isa muninai kelao, gome isa mirakulo gou'i isafa papiiau'i faaga'iai eka-pai'i keisa.

³ Ke Iesu ega imoi fou ke'agau kelao ikuai keagukipo.

⁴ Ke ega'ina kinagai auga Iudea papiiau'i e'i mi-amia aka Pasover keoma auga kina emai kaina-gai.

⁵ Iesu ega imoi fou egae keaguega kai, maaga elao la'afou akaiki'a eega kemai eisa'i aisama, Filip epainia einaka, “Kapai palafa aga'afa papiiau i'ina akeania?” eoma.

⁶ Iesu, Filip ga'opo eoma puo ega epa'ani peni oma, gome isa ifo kapa'ina agekapa auga minogai eopolaga efua.

⁷ Filip einaka, “Papiiau aga'o gafa imagea kua-gai oiso epinauga auga afa monina agaafia gani-nagai, palafa ma'o afala'afa, ega koa afa'agamo mo ganinagai i'ina papiiau'i ma'oai aga'o aga'o ake'i ageiku opogaina afaekaina,” eoma.

⁸⁻⁹ Ega aisama Iesu ega imoi aga'o Andru, Saimon Peto keoma auga akina eifa einaka, “Imoi maguaega inamo'e palafa iuma e'ele'i ima, ke ma'a e'ele'i gua eegai kekae. Kai papiiau iina ema'o oma auga, palafa ega'ina ke ma'a gua auga faaga'iai kapa aga'o agapagama ma?” eoma.

¹⁰ Ke Iesu einaka, “Papiiau amopaini'i kegaagukipo,” eoma. Ke ega'ina afugai mukimuki ma'o keuki kainai papiiau keagukipo.

Ke ega'ina papiiau'i epo'iai au mo au'i 5000 koa i'opoga.

¹¹ Ke papiiau ega'ina keagukipo afegai, Iesu palafa iuma'i eafii'i Deo tenkiu epeniia aisama, mirakulo akaiki'a emia, palafa ma'o emia, ke ega imoi fou ke'eaisa papiiau egae keagu au'i pika anina keani auga kepenii'i. Ke ma'a isafa eafii'i ega koa ekapaisa.

¹² Ke papiiau ma'oai keaniani alo'i ekainia aisama, Iesu ega imoi epaini'i einaka, “Palafa ame'afu'i kekae au'i amopakai guguai'i, ega koa aga'o egae faeka faelifu aage mo,” eoma.

¹³ Ega puo ega imoi papiiau palafa iuma'i ima ega'ina keanii'i ame'afu'i au'i kepakai guguai'i, ale'a 12 ake'i kepapogu'i.

¹⁴ Ke ega'ina papiiau'i Iesu ega'ina mirakulo gouga ekapaisa keisa aisama, keifa keinaka, “Iifa ko'a i'ina auga Profeta agemai agofa'ai keoma auga inamo'e,” keoma.

¹⁵ Ke Iesu ega'ina papiiau'i isa kegapaafia kin kegapamia keoma auga elogo puo, epua'afuni'i pugu ifogamo elao ikuai.

Iesu A'u Laagai Epea

(Mateo 14:22-33; Mako 6:45-52)

¹⁶ Ke epagapigapi aisama, Iesu ega imoi keake kelao a'uai.

¹⁷ Egae gaagai keaguka kai, a'uai kepagai Kape-naum taonina kelao. Ke kelao alogai egapi efua kai kelao. Kai Iesu auga isa fou akelao.

¹⁸ Ega'ina alogai ameku kapula epua puo a'u emoge.

19 Ke isa kepoke afa'agamo epo emaeafa, kina maaga amagai 5, o 6 o'clock koa i'opoga aisama, Iesu a'u laagai epea, isa keaguka gaagaga eega emai keisa. Ega aisama isa Iesu keisa isage aga'o keoma puo kemani'i alogaina.

20 Kai Iesu isa epaini'i einaka, "T'ina lau puo folomani'i," eoma.

21 Iesu ega imoi Iesu ega eifa oma aina kelogonia kai, kelogo isa Iesu. Ega puo kelao gaagai keukaisa aisama, fiakoa mo gaaga elao isa afu kelao auga foegai eofau.

22 Ke egani aisama, la'afou akaiki'a a'u apie foegai keagu au'i gaaga aga'omo egae eka auga keisa kelogo. Ke Iesu ega imoi fou ega'ina gaagagai akeaguka kai, ega imoi ifo'i mo gaagai keaguka kelao auga keisa'i.

23 Kai gaaga isa'i Tiberias foegai kemai au'i Iesu Deo tenkiu epeniia kai, palafa papiiau epeni'i keaniia auga afugai keofau.

24 Ke la'afou papiiau'i Iesu ke ega imoi fou egae akeisa'i aisama, fiakoa mo gaagai keaguka, Iesu ikapuga Kapenaum taonina kelao.

Iesu Auga Palafa Mauni Epipeni Auga

25 Papiiau ega'ina Iesu kekapuga au'i kemai Iesu a'u apiegai kekapulaisa aisama, kepa'ani penia keinaka, "Rabai, oi gaika lomai inae?" keoma.

26 Kai Iesu isa e'i pa'ani afa aepamue kai, iifa i'oina eifania einaka, "Iifa gome maamiaia laifania, oi lau mirakulo gou'i lakapai'i au'i oisa'i puo muniuai alopea alokapuniaui kai, oi palafa iuma'i oanii'i inaemi epogu puogai lau muniuai opea.

27 Oi fo'ama elifu auga faugai foloafipugu kai, fo'ama ageka aoniamo, agu pagai maunina afuga agelaoainimi auga afipuguga fopa'aua. Ke ega'ina fo'amaga auga Papiau Aumauni Gauga oi agepenimi. Gome Deo Ama auga isa Gauga ega'ina fo'amaga fepipeni auga gouga ko'a isa faagagai eogeisa,” eoma.

28 Ega aisama kepa'ani penia keinaka, “Lai kapa'ina fakapa Deo ega pinauga fakapa?” keoma.

29 Ke Iesu einaka, “Deo ega pinauga auga i'ina: Oi Isa eulaisa auga amopako'ania,” eoma.

30-31 Ega puo Iesu kepa'ani penia pugu keinaka, “Mirakulo gouga kapa alokapa agaisa ega koa oi agapako'anio? Moses Deo ega iifa pukagai iina epapua oma: ‘Isa ufa palafaga epenii'i keaniia,’[☆] eoma. Moses ega eifa oma koa i'opoga, ago maininai lai ufumai apamai mana ufai ke'ualai keaniia,” keoma.

32 Kai Iesu isa epaini'i einaka, “Iifa gome maamia laifania, Moses oi ufa palafaga ega'ina aepenimi kai, lau Amau palafa ko'a ipauma ufai emai auga oi epeniimi.

33 Gome Deo ega palafa auga, kaisau ufai eake emai i'ina agofa'a papiau'i mauni epeni'i auga,” eoma.

34 Ega aisama isa keinaka, “Au akaiki'a aumu, pau kinagai ega'ina palafaga fopenimai faefua-fua,” keoma.

35 Iesu papiau ega keifa oma aina'i elogonia aisama eifa einaka, “Palafa papiau mauni mamaga epeni'i auga lau. Kaisau lau eeu emai auga

☆ **6:30-31:** Exodus 16:4; Nehemaia 9:15; Sam 78:24-25

inaega afaekimukimu, ke kaisau lau epako'aniau auga aiso afaekupukupu.

³⁶ Kai lau oi lapainimi koa i'opoga, oi lau kapa'ina lakapai'i au'i oisa'i kai, alopako'aniau paisa.

³⁷ Kai Amau lau epeniau au'i ma'oai eeu ake-mai, ke kaisau lau eeu akemai au'i afalaula'i.

³⁸ Gome lau ufai laake lamai auga lau ifou an-ina laani auga makapa laoma puo alamai kai, lau eulaisau auga kapa'ina anina eani auga fakapa laoma puo lamai.

³⁹ Ke lau eulaisau auga anina eani Isa kaisau mo lau epeniau au'i aga'o falapagea'i kai, kina fuagai aisama, fapamaunimue'i eoma.

⁴⁰ Gome lau Amau anina eani auga, papiiau ma'oai maa'i elao Gauga keisa ke kepako'ania au'i, agu pagai maunina fekeafia eoma. Ke kina fuagai aisama, lau isa alapamaunimue'i mauni mamaga akeafia,” eoma.

⁴¹ Iesu ega eifa oma aisama, Iudea papiiau'i isa eegai keifa mugumugu, gome isa eifa, “Palafa ufai emai auga lau,” eoma.

⁴² Ke isa keifa mugumugu keinaka, “I'ina auga Iesu Iosepa gauga. Isa ina ama fou alogoni'i efua. Kai pau ala koa isa eifa, ‘Lau ufai lamai,’ eoma?” keoma.

⁴³ Ega aisama Iesu eifa einaka, “Oi ifomi epomiai foloifa mugumugu.

⁴⁴ Kai aga'o lau eeu agemai afaekaina kai, Amau lau eulaisau auga isa lau eeu agemaiseina koa aisama, ega'ina papiauga mo lau eeu agemai agekaina. Ke kina fuagai aisama, lau ega'ina papiauga alapamaunimue.

⁴⁵ Ke ega koa agemia auga ufainagai profeta Deo ega iifa pukagai iina kepapua oma, ‘Deo isa ma'oi a gepamaleleni'i,’[☆] keoma. Ega koa i'opoga, kaisau aina epaaua lau Amau aina elogo ke eegai emalele auga lau eeu emai.

⁴⁶ Ke kai aga'o Deo Ama auga aeisaisa kai, Deo eegai emai auga mo Ama eisa.

⁴⁷ Iifa gome maamiai laifania. Kaisau lau epako'aniau auga agu pagai maunina eafia.

⁴⁸ Gome palafa papiiau mauni mamaga epeni'i auga lau.

⁴⁹ Ufainagai oi ufumi apami ago maininai mana keania mo ganinagai ma'oi akeagu pagainia kai kema.

⁵⁰ Kai palafa ufai eake inamo'e. Ke kaisau ega'ina palafaga ageania auga afaemae.

⁵¹ Lau auga palafa maaga maunina ufai eake emai au. Au aga'o i'ina palafaga ageania auga ageagu pagainia. Palafa i'ina auga lau pitiou agofa'a papiiau'i fau'iai Deo alapa'a penia, ega koa isa agu pagai maunina akeafia,” eoma.

⁵² Iesu ega eifa oma aisama, Iudea papiiau'i ifo'i mo epo'iai keakekua keinaka, “Ala koa i'ina auga ifo pitioga papiiau agepeni'i akeania eoma?” keoma.

⁵³ Kai Iesu isa epaini'i einaka, “Iifa gome maamiai laifania. Oi Papiiau Aumauni Gauga pitioga afoleania ke ifa afoleinu koa aisama, oi alomia mauni aga'o laa'i.

⁵⁴ Kai kaisau lau pitiou eania ke ifau einu auga, agu pagai maunina eafia. Ke kina fuagai aisama, alapamaunimue mauni mamaga alapenia.

[☆] 6:45: Aisaea 54:13

55 Gome lau pitiou auga fo'ama ko'a, ke ifau auga inuinu kapa ko'a.

56 Kaisau lau pitiou eania ke ifau einu auga lau alouai eague, ke lau isa alogai laague.

57 Ke Ama eague aoniamo auga eulaisau koa i'opoga, lau Amau puogai laague. Ega puo kaisau lau pitiou eania ke ifau einu auga, lau puouai ageagu.

58 I'ina palafaga auga ufai eake emai auga. I'a ufu'a apa'a mana keania mo ganinagai kemae kai, kaisau i'ina palafaga ageania auga, ageagu pagainia," eoma.

59 Iesu i'ina kapa'i ma'oai Kapenaum taoninai Iudea papiu'i e'i la'afou afugai epamalele alogai eifafou'i.

Iesu Muninai Kepea Au'i Ma'o Isa Kepua'afuga

60 Iesu muninai kepea au'i ega'ina pamalele-ega a'o kelogonia aisama, ma'o keifa keinaka, "Pamalele ega'ina e'inoka alogaina puo, kaisau ega'ina pamalelega kainai agepea agekaina?" keoma.

61 Ke Iesu ega imoi i'ina pamalelega puogai keifa mugumugu auga elogo aisama epaini'i einaka, "I'ina pamalelega oi alomi epalifua ma?"

62 Oi Papiu Aumauni Gauga afe'agau afe-lao, emai afugai afeagu afoisa aisama, kapa'ina afokapa?

63 Deo ega Spiritu auga mauni mamaga epipeni. Kai agofa'ai papiu aumauni imauga auga kapa aga'o afaepagama. Ke iifa oi maamiai laifani'i au'i Deo ega Spiritu ega iifa, ke ega'ina iifa'i mauni mamaga kepipeni.

64 Kai oi epomiaia isami lau kapa'ina laifania auga alopako'ania,” eoma. Gome Iesu e'ina mo aisama, kaisau mo isa akepako'ania ke kaisau isa age'afa'afalaina auga elogo efua puo ega eifa oma.

65 Ke eifa pugu einaka, “Ega kainai oi lapainimi laifa, kai aga'o ifo lau eeu afaemai kai, lau Amau isa agepapea eeu agemaiseina aisama kai, isa lau eeu agemai agekaina laoma,” eoma.

66 Iesu ega eifa oma aisama, muninai kepea au'i ma'o isa kepua'afuga, ke muninai akepea pugu.

67 Ega aisama Iesu e'afoaipini ega apostolo 12 au'i epa'ani peni'i einaka, “Oi isafa olao ma ooma?” eoma.

68 Kai Saimon Peto keoma auga einaka, “Lopia, lai kai eega agalao? Agu pagai iifa'i oi eemuai kekae.

69 Lai apako'ania ke alogo oi auga Alo Lolofa Aumu Deo eegai lomai Aumu,” eoma.

70 Ega aisama Iesu einaka, “Lau oi aumi 12 aumi alakinanimi ma? Iifa gome lau oi lakinanimi kai, oi epomiaia aga'o auga tiapolo!” eoma.

71 (Iesu ega'ina eifania auga, isa ifo ega imoi 12 auga epo'iaia aga'o aka Judas, au aka Saimon Iskariot gauga muniaia isa age'afa'afalaina auga fouga eifania.)

7

Iesu Akina Isa Akepako'ania

1 Ega'ina afegai Iesu Iudea papiu'i isa kegaaupugua keoma puo, epagome Iudea ago aelao kai Kalilea agogai mo elao emai.

2-3 Kai Iudea papiâu'i e'i miamia aga'o aka Efe'efe Miamia* keoma auga kina emai kainagai aisama, Iesu akina isa kepainia keinaka, "Oi i'ina afuga fopua'afuga folao Iudea, ega koa emu imoi mirakulo lokapa'i auga fekeisa'i.

⁴ Gome aufalao aga'o papiâu ma'oaï isa kegalogo aka gafoufa'a eoma auga ogefakëai kapa aga'o aekapa. Oi i'ina kapa'i lokapa'i kainai, moapalai ofakægai agofa'a fofouga oi kaisau auga kegalogo," keoma.

⁵ Iesu akina ipauma'i au'i ega keifa oma, gome isa ifo'i isafa isa akepako'ania.

⁶ Ega puo Iesu isa epaini'i einaka, "Lau kapa aga'o fakapa auga kina aemai koa kai, oi auga kina aage ma ganinagai kapa aga'o agokapa agekaina.

⁷ Agofa'a papiâu'i oi animi keani kai lau auga aniu akeani, gome lau isa kapa'ina kekapa auga apala laoma.

⁸ Oi ega'ina miamia olao. Lau auga ega'ina miamia afalafai. Gome lau e'u kina aekaina koa," eoma.

⁹ Ke ega'ina eifania afegai, egaë Kalilea agogai mo eagu.

¹⁰ Kai isa akina kekailai ega'ina miamia kelao afegai, isa ifo isafa ega'ina miamia elao. Kai elao aisama, aepea ofakæ mo aelao.

¹¹ Miamia ega'ina alogai Iudea papiâu'i isa'i Iesu kekapunia ke kepa'ani keinaka, "Ega'ina auga kapai?" keoma.

* **7:2-3:** I'ina miamia auga Iudea papiâu'i efe'efe kekapai'i papa'iai kefeu kainai kepafaala aka 'Efe'efe' miamia keoma.

¹² Iudea papiâu'i ega keifa oma aisama, la'afou papiâu'i keifa mugumugu isa fougâ keifa kefai kelaoaina. Ke isa'i keinaka, "Isa au felo," keoma.

Kai isa'i keinaka, "Laa'i, isa papiâu efoge'i," keoma.

¹³ Kai papiâu ega'ina ma'oai Iudea papiâu'i kemani'iaini'i kainai kai aga'o ega'ina iifaga kalafa'ai aeifania.

Iesu Deo Ega E'ai Epamalele

¹⁴ Ega'ina miamia emia elao ipuainagai aisama, Iesu elao Deo ega e'ai ke e'ina epamalele.

¹⁵ Ke Iudea papiâu'i isa aina kelogonia aisama, kekauai alogaina ke kepa'ani keinaka, "I'ina auga Deo ega iifa aemaleleaina kai ala koa malele ega koa elogo?" keoma.

¹⁶ Ega aisama Iesu einaka, "Lau e'u pamalele auga lau ifou apu laa'i. Ega'ina pamalelega auga lau eulaisau auga eegai emai.

¹⁷ Aufalao aga'o anina afeani Deo kapa'ina anina eani auga gakapa afeoma koa aisama, isa lau e'u pamalele Deo eegai emai, o lau ifou ainau fougâ laifania auga agekapulaisa.

¹⁸ Kaisau ifo aina fougâ eifania auga, ega koa ekapa auga papiâu isa au akaiki'a fekepamia eoma puo ekapa. Kai kaisau isa eulaisa auga au akaiki'a fekepamia eoma puo epinauga auga iifa ko'a auga, ke pifoge kapa'i aga'o isa eegai afoaloisa.

¹⁹ Ke Deo ega iifa Moses epeniia auga oi aepenimi ma? Iifa gome Moses iifa ega'ina oi epeniimi. Kai oi epomiaï kai aga'o Moses ega iifa ega'ina kai'iai alopea. Kai kapa puo lau amoaupuguisau ooma?" eoma.

²⁰ Ega aisama la'afou papiâu'i iifa kepamue keinaka, “Oi alomuai tiapolo eague. Kaisau oi gaaupuguiso eoma?” keoma.

²¹ Ke Iesu isa epaini'i einaka, “Lau mirakulo aga'omo mo lakapaisa kai, oi ma'oai oisa okauai alogaina.

²² Ke Moses oi au maguae'i faaga'i iifalaina gougua kagakaga epeniimi puo, Deo isau afagaina kina mo ganinagai, au maguae'i faaga iifalaina gougua okapa. Kai ega'ina kagakaga auga Moses faagagai aemai kai i'a ufu'a apa'a gauga fou faaga'iai emai.

²³ Ke Deo isau afagaina kinagai imoi aga'o maguaega faaga oifalaisa, ega koa Moses ega iifa afoloaupea ooma. Ega koa aisama kapa puo lau Deo isau afagaina kinagai au faaga fofougua lapafelo auga guakupuga opa'aua?

²⁴ Oi papiâu iisagai mo oisa papiâu felo, o apala ooma auga kagakaga amopaapakipo kai, alo opai laoga mainai afa amopipeni'i,” eoma.

Papiâu Iesu Mesaia Auga Ma Auga Kepa'aniaina

²⁵ Iesu ega eifa oma aisama, Ierusalem pa-piâu'i isa'i ke'ina kepa'ani keinaka, “Papiâu i'ina auga kegaapugua akeoma ma?

²⁶ Amoisa! Isa inamo'e la'afouai eapae enini'ani kai, ega'ina papiâu'i iifa aga'o akeifania. Ke au akaiki'a'i isapu keafia au'i fuagai kelogo isa Mesaia ma'e keoma?

²⁷ Kai lai i'ina auga kapai emai auga alogo. Kai Mesaia agemai aisama, isa kapai emai auga kai aga'o afaelogo,” keoma.

28 Ega aisama Iesu Deo ega e'ai epapamalele kai eifa akaiki'a einaka, “Ko'a, oi lau ologoniau ke kapai lamai auga isafa ologo. Kai lau ifou mo iina alamai kai lau eulaisau auga iifa ko'a inagome auga kai, oi Isa alologonia.

29 Kai lau auga Isa lalogonia, gome lau Isa eegai lamai, ke Isa lau eulaisau,” eoma.

30 Iesu ega eifa oma aisama, papiiau isa kegaafia kegagope keoma kai, ega kina aekainia puo kai aga'o ima isa faagagai aeogeaaua.

31 Ke papiiau isa'i ega keoma mo ganinagai, la'afouai papiiau ma'o isa'i auga isa kepako'ania ke keifa keinaka, “Mesaia agemai aisama, isa i'ina auga mirakulo gou'i ekapa'i au'i ageka'egaina ma'o ma agekapa'i?” keoma.

32 Faliseo au'i la'afou papiiau'i keifa kekefa mo Iesu fougā ega keifa oma auga fougā kelogo. Ega aisama sakedote lopia'i ke Faliseo au'i fou Deo ega e'a ke'ima au'i keulai'i kelao Iesu kegaafia kegagope keoma.

33 Ega aisama Iesu einaka, “Lau oi fou kina epo afaemaefa agaagu. Egae kai lau eulaisau auga eega alalao.

34 Ega aisama oi lau agokapuniau kai afofoisau. Ke oi lau alalao afuga agomai afaekaina,” eoma.

35 Ega aisama Iudea papiiau'i ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, “Au i'ina ala agelao kai i'a isa agakapuga afalaisa eoma? Ke isa i'a a'a papiiau Grik ago papiiau'i epo'iai keagu okaoka au'i eel'i agelao, egae Grik papiiau'i agepamaleleni'i ma?

36 Ke isa iina eifa oma ‘O'i lau agokapuniau kai afofoisau’, ke ‘Lau alalao afuga oi afolao eoma,’

auga kapa'ina eifania?” keoma.

³⁷ Ke miamia kina fua, miamia kina ma'oai eka'egaini'i auga kinagai Iesu e'ue eapa kai eifa akaiki'a einaka, “Kaisau aiso ekupu auga gamai lau eeuai fei gainu.

³⁸ Kaisau lau epako'aniau auga, Deo ega iifa pukagai kepapua koa i'opoga, ega'ina papiauga alogai mauni umamo feina age'uki, agekipolai,” eoma.

³⁹ Iesu ega'ina eifania auga Deo ega Spiritu fougua eifania. Ke kaisau isa kepako'ania au'i muni'ai Deo ega Spiritu ega'ina akeafia auga fougua eifania. Ke Iesu ega eifa oma kinagai auga, Iesu ufai ae'agaukae au akaiki'a aemia koa puo, Deo ega Spiritu aeulaisa aemai aepinauga.

⁴⁰ Papiiau isa'i Iesu ega eifa oma aina kelogonia aisama keifa keinaka, “Iifa gome i'ina auga Profeta auga,” keoma.

⁴¹ Ke isa'i keifa keinaka, “Isa Mesaia auga,” keoma.

Kai isa'i auga kepa'ani keinaka, “Mesaia ala koa Kalilea agogai agemai?

⁴² Deo ega iifa pukagai aeifa Mesaia Davide okogai agemai, ke Beteleme Davide eagu taoninai agemai aeoma ma?” keoma.

⁴³ Ega koa emia papiiau Iesu puogai ke'eai'i.

⁴⁴ Ke isa'i au'i isa kegaafia kegagope keoma kai, kai aga'o ima isa faagagai aeogeaau.

⁴⁵ Ega puo Deo ega e'a ke'ima au'i kemue kelao sakedote lopia'i, ke Faliseo au'i ee'iai. Ega aisama sakedote lopia'i ke Faliseo au'i fou ega'ina au'i kepa'ani peni'i keinaka, “Kapa puo oi isa aloafia alomaiseina?” keoma.

⁴⁶ Ke Deo ega e'a kel'ima au'i keinaka, “Kai aga'o ega'ina auga enini'ani koa aenini'ani,” keoma.

⁴⁷ Ega aisama Faliseo au'i kepa'ani keinaka, “Isa oi isafa efogeimi ma?”

⁴⁸ Ke au akaiki'a'i isapu keafia au'i aga'o o Faliseo auga aga'o isa epako'ania o aepako'ania ma?

⁴⁹ Laa'i, i'ina papi'au'i Moses ega iifa aga'o akelogo au'i, Deo isa afa apala fepeni'i aoma,” keoma.

⁵⁰ Kai Faliseo auga aga'o aka Nikodemus, gapi aga'ogai elao Iesu eisa auga isa epa'ani peni'i einaka:

⁵¹ “Moses ega iifa alogai papi'au aga'o kapa aga'o ekapa aisama, kapa'ina ekapa auga fouga maamiaie aeifania alologo koa kai ega'ina papi-auga afa apala feafia ma eoma?”

⁵² Kai isa keinaka, “Oi isafa Kalilea aumu ma? Ke Deo ega iifa puka alo foisa kai profeta aga'o Kalilea agogai emai ma auga fologo,” keoma.

Ufainagai papi'au isa'i Ioane ega puka kepapua auga 7:53 elao 8:11 auga ega'ina puka'i alo'iai akepapua'i.

[
⁵³ Ega'ina afegai au akaiki'a'i ma'oai kekani aua mo e'i e'a kelao.

8

Iesu Papie Au Fou Kefeu Aage Mo Auga Ega Laomai Apala'i E'agegeaini'i

¹ Kai Iesu auga e'agaukae Olifa ikuga elao.

² Ke epagapigapi alogai, Iesu elao Deo ega e'a afegai pugu. Ke egae papiau ma'oi kemai keapa lofe, ke isa eagukipo epamaleleni'i.

³ Ega'ina alogai Moses ega iifa pamalelega au'i ke Faliseo au'i fou paafau peage lapau papiega aga'o, au aga'o fou kefeufeu kai keisa'i auga keafia kemaiseina la'afou ega'ina ago'iai kepaapa.

⁴ Egae kai Iesu kepainia keinaka, “Pamalele aumu, i'ina papiega au fou akeamage au'i fou kefeu aisa.

⁵ Ke Moses ega iifa kainai eifa kapulania eifa, papie ega koa'i au'i kepoi fafoupugu'i eoma. Ega puo oi kapa looma?” keoma.

⁶ Isa i'ina pa'anina kepa'ani auga Iesu kegapaoa keagaga aga'o kekapunia kegapaagu fofoua keoma.

Kai Iesu eloukipo a'isaai ima keke'egai malele epapua'i.

⁷ Ke kepa'ani penia akeaponia aisama, e'ue eapa kai epaini'i einaka, “Oi epomiaai aufalao aga'o laomai apala aga'o aekapaisa auga kepo gaafia isa gafou kakaua,” eoma.

⁸ Egae kai eloukipo pugu a'isaai malele epapua.

⁹ Iesu ega eifa oma aisama, egae keapa aina kelogo au'i epo'iai, au apao'i au'i keufai aga'omo aga'omo kekani kaukau. Ke papiau agu'a'i isafa aga'omo aga'omo kekanikani kai elao Iesu mo papie ega'ina auni'i egae keapa.

¹⁰ Ega aisama Iesu e'ue eapa kai, papie epa'ani penia einaka, “Papie, isa kapai? Kai aga'o oi emu laomai apala afa aepenio ma?” eoma.

11 Ke papie einaka, “Au akaiki'a aumu, kai aga'o laa'i,” eoma.

Ke Iesu einaka, “Ega koa aisama, lau isafa oi emu laomai apala afa afalapenio. Ke pau folao kai, emu laomai apala aguga fopua'afuga” eoma.]

Agofa'a Alogai Iesu Auga Eaea

12 Ega'ina afegai Iesu papiau maa'iai enini'ani pugu aisama, eifa einaka, “Agofa'a alogai lau auga eaea. Ega puo kaisau lau muniuai agepea auga, uminagai afaepeapea kai eaea mauni mama-ga epipeni auga ageafia,” eoma.

13 Kai Faliseo au'i isa kepainia keinaka, “Oi inae loapae ifomu foumu loifafoua. Ega puo oi ifomu foumu ala loifafou oma auga, ko'a laa'i,” keoma.

14 Kai Iesu einaka, “Lau ifou fou laifafoua mo ganinagai, lau kapa'ina laifafoua auga ko'a, gome lau kapai lamai auga lalogo, ke ala alalao auga isafa lalogo. Kai oi auga, lau kapai lamai o ala alalao auga oko alologo.

15 Ke oi auga papiau aumauni, papiau e'i felo o apala fekepeni'i keoma auga mo laoga mainai papiau afa openi'i. Kai lau auga kai aga'o afa felo o apala feafia alaoma.

16 Kai lau papiau aga'o ega laomai felo o apala afa afapenia koa aisama, lau laomai felogai mo afa alapipeni. Gome lau ifou mo laa'i kai, Amau eulaisau auga aunimai aapae.

17 Ke Moses ega iifa epapua oi epeniimi auga alogai eifa, papiau gua kapa aga'omo fougaa keifafoua aisama, ega'ina kapa ko'a eoma.

18 Ega koa i'opoga, lau auga ifou fou laifafoua. Ke Amau lau eulaisau auga isafa lau fou eifafoua,” eoma.

19 Ega aisama isa Iesu kepa'ani penia, “Ke oi amamu kapai?” keoma.

Ke Iesu einaka, “Oi lau alogoniau ke Amau isafa alogonia. Kai oi lau amologoniau koa aisama, lau Amau isafa fologo,” eoma.

20 Iesu Deo ega e'ai Deo moni kepalao penia afuga eegai eapa epamalele alogai i'ina kapa'i eifani'i. Ega mo ganinagai kai aga'o isa aefia aegopeisa, gome isa ega kina aekainia.

21 Ke Iesu papiu epaini'i pugu einaka, “Lau oi alapua'afunimi alalao, ke oi lau agokapunia kai laomai apala'i okapakapa'i kai lalaumiai agomae. Ega puo lau alalao afuga oi agolao afaekaina,” eoma.

22 Ke Iesu iina eifa oma, ‘Lau alalao afuga oi agolao afaekaina eoma,’ kainai, Iudea papiu'i kepa'ani keinaka, “Isa ifo ageaupugua ma?” keoma.

23 Kai Iesu eifa pugu einaka, “Oi auga i'ina aagoa papiuimi kai, lau auga au'oni ufa papiu. Ke oi auga i'ina agofa'a papiuimi kai, lau auga i'ina agofa'a papiu laa'i.

24 Lau lapainimi oi emi laomai apala'i agokapa'i lalaumiai agomae laoma. Iifa gome oi lau kaisau laoma auga afolopako'ania koa aisama, ko'a oi laomai apala'i agokapa'i lalaumiai agomae paisa,” eoma.

25 Ega aisama isa Iesu kepa'ani penia keinaka, “Oi kaisau?” keoma.

Ke Iesu einaka, “Lau la'ina mo ifou fou ala laifafou oma auga, lau inamo'e'u.

²⁶ Lau kapa ma'o kekae oi emi laomai apala o felo auga faifani'i ega koa oi emi laomai felo o apala auga fologo laoma. Kai lau eulaisau lamai auga ko'a eague, ke lau isa eegai kapa'ina a'o lalogonia auga agofa'a papiaui maa'ia'i laifania,” eoma.

²⁷ Kai Iudea papiaui Iesu isa Ama fougā isa maa'ia'i eifania kai isa akelogo.

²⁸ Ega puo Iesu einaka, “Oi Papiaui Aumauni Gauga kolotiai agoafiakae aisama, egaē kai lau kaisau laoma auga agologo. Ke lau ifou mo kapa aga'o alakapa kai, Amau kapa'ina epamaleleniau auga mo laifania auga isafa agologo.

²⁹ Ke lau eulaisau auga lau fou aague. Isa lau aepua'afuniaui ifou mo alaagu, gome lau isa kapa'ina alo epagama auga mo lakapa,” eoma.

³⁰ Iesu enini'ani alogai papiaui ma'o isa kepako'ania.

Iesu Deo Gauga Ko'a'i Au'i Fou'i Eifania

³¹ Egaē kai Iesu Iudea papiaui isa kepako'ania au'i epaini'i einaka, “Oi lau e'u pamalele agoafi inokania koa aisama, oi lau e'u imoi ko'ami.

³² Ega aisama oi Deo ega iifa ko'a auga agologo, ke pako'a iifaga ega'ina, oi kapa'ina papagai kala'afi koa omia oagu auga eegai agepa-pealaimi,” eoma.

³³ Ega aisama isa keinaka, “Lai auga Abraham ufuga apa aumai, ke kai aga'o ega kala'afi alamiamia. Kai kapa puo lai kapa aga'o papagai akala'afi auga papagai agepa-lai looma?” keoma.

34 Kai Iesu einaka, “Iifa gome maamiaia laifania. Kaisau mo laomai apala kekapa au'i, isa laomai apala ega'ina ega kala'afi kemia.

35 Ke famili epo'iai kala'afi auga ega e'a aga'o aepagome. Kai e'a inagome auga gauga, e'a ega'ina isa apuga agemia aoniamo.

36 Ega puo Gauga oi laomai apala ega'ina ee'iai agepapealaimi koa aisama, iifa gome oi ega'ina papagai agopealai paisa.

37 Lau lalogo oi Abraham ufuga apa. Ega mo ganinagai, oi alomiaia auga ofua oague lau amoaupuguisau ooma. Gome lau e'u iifa oi alomiaia fekoko auga afuga aga'o aeka aage mo.

38 Ke lau Amau agogai kapa'ina laisa auga oi maamiaia laifania, ke oi auga oi amami maamiaia kapa'ina keifania auga okapa,” eoma.

39 Ega aisama isa keinaka, “Iifa gome Abraham auga lai ufumai,” keoma.

Kai Iesu einaka, “Oi Abraham ufuga apa koa aisama, Abraham kapa'ina ekapai'i au'i fokapa'i.

40 Lau kapa aga'o i'oina alakapaisa kai, Amau eegai iifa ko'a laafia auga oi maamiaia laifafoua mo ganinagai, oi lau amoaupuguisau ooma. Kai Abraham kapa ega koa aga'o aekapaisa.

41 Oi auga, oi ifomi amami kapa'ina kekapaisa auga mo okapa,” eoma.

Kai isa keinaka, “Lai auga kalufa piakele imoimai laa'i kai, Amamai aga'omo, Deo mo ifogamo,” keoma.

42 Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Deo oi Amami koa aisama, lau aniu foani, gome lau Deo

eegai lamai, ke pau lau inamo'eu. Ke lau ifou alamai kai Isa lau eulaisau lamai.

⁴³ Kai kapa puo lau kapa'ina laifania auga a'o aloafi felo? Oi a'o aloafi felo, gome oi lau kapa'ina laifania auga ainau agologo afaekaina.

⁴⁴ Oi auga tiapolo gauga, ke tiapolo auga oi amami. Ega puo oi anina oani, amami kapa'ina anina eani auga mo amokapa ooma. Agofa'a e'ina mo alogai, isa i'ina agofa'agai papiiau eaupugu'i. Ke isa iifa ko'a auga aeafia alogai aeka, gome isa alogai kapa aga'o ko'a laa'i. Ke isa epifoge aisama, isa kapa'ina fekapa auga mo ekapa, gome isa pifoge auga, ke isa pifoge ma'oai ama'i.

⁴⁵ Kai lau auga iifa ko'a laifania kai oi lau alopako'aniau!

⁴⁶ Oi epomia aufalao aga'o lau apala lakapaisa auga ageifafoua agekaina ma? Ke laa'i koa aisama, lau iifa ko'a laifania puo kapa puo lau alopako'aniau?

⁴⁷ Ke kaisau Deo gauga auga Deo kapa'ina eifania auga aina elogo. Kai oi Deo gauga laa'i puo, ainami alopaaau lau ainau alologo,” eoma.

Iesu Ageagu Aoniamo Auga Fouga Eifania

⁴⁸ Ega aisama Iudea papiiau'i iifa kepamue keinaka, “Lai oi Samaria aumu, ke tiapolo alo-muai eague aoma auga apifoge ma?” keoma.

⁴⁹ Ke Iesu einaka, “Lau tiapolo alouai aeagu kai, lau auga Amau au akaiki'a lapamia. Kai oi auga lau au e'eleu opamiaisau.

⁵⁰ Ke lau ifou fauai isapu akaiki'a faafia, ke au akaiki'au famia auga keagaga alakapuga. Kai

aufalao aga'o auga, isa ifo au akaiki'a femia ke isapu akaiki'a feafia auga keagaga ekapuga, ke isa oi felo o apala okapa auga afa agepenimi.

⁵¹ Iifa gome maamiai laifania. Kaisau lau e'u iifa ageafia apuga agepamia auga afaemae ke mae gamuga afaeopo,” eoma.

⁵² Ega aisama Iudea papiau'i keinaka, “Pau lai alogo, oi tiapolo alomuai eague! Gome Abraham emae ke profeta ma'oai isafa kemae kai oi loifa kaisau oi emu iifa ageafia apuga agepamia auga afaemae, ke mae gamuga afaeopo looma.

⁵³ Oi lai ufumai apamai Abraham loka'egaina ma puo ega loifa oma? Isa emae ke profeta ma'oai isafa kemae. Kai oi loopolaga oi kai looma?” keoma.

⁵⁴ Ke Iesu einaka, “Lau ifou akaiki'au alapami-aisau koa aisama, lau e'u akaiki'a ega'ina auga kapa aga'o laa'i. Ega puo lau Amau oi oifaga emi Deo ooma auga lau au akaiki'au epamiaisau.

⁵⁵ Ke oi isa alologonia mo ganinagai lau isa lalogonia. Kai lau maifa isa alalogonia maoma koa aisama, lau oi koa i'opomi, pifoge au famia. Kai lau isa lalogonia ke ega iifa isafa laafia apu lapamia.

⁵⁶ Oi ufumi Abraham lau e'u mai kina aeisa kai, minogai e'u mai kina feisa eoma eopolaga mo alo egama,” eoma.

⁵⁷ Kai Iudea papiau'i isa kepainia keinaka, “Oi inipomu 50 aeafia koa kai ala koa Abraham loisa?” keoma.

⁵⁸ Ke Iesu einaka, “Iifa gome maamiai laifania, Abraham aemauni koa kai lau laagu!” eoma.

⁵⁹ Iudea papiiau'i Iesu ega eifa oma aina keloukipo kepo keafii'i kegafouga keoma kai, ifo ei'ofake Deo ega e'ai epealai elao.

9

Iesu Au Aga'o Mauniai Maaga Ekimi'i Auga Epafelo

¹ Iesu ekailai elao alogai, au aga'o mauniai maaga ekimi'i auga eisa.

² Ke Iesu ega imoi isa kepa'ani penia keinaka, “Rabai, kaisau laomai apala ekapaisa? I'ina auga ifo, o isa ina ama laomai apala kekapaisa puo isa maaga ekimi'i?” keoma.

³ Kai Iesu einaka, “Laa'i, isa laomai apala aekapaisa, ke isa ina ama isafa laomai apala akekapaisa. Kai isa faagagai iina koa emia ega koa Deo ega pinauga ala koa auga isa ega agu alogai fefoki eoma.

⁴ Ke pau aegapi koa kai, i'a lau eulaisau auga ega pinauga fakapa, gome agegapi aisama, au-falao aga'o agepinauga afaekaina.

⁵ Ke lau agofa'ai laague alogai lau agofa'a eaea,” eoma.

⁶ Ega eifa oma afegai, a'isa e'upeisa ke alo fefea eafia mi'iu ekapaisa kai eafia maakimi'i auga maaga elakaisa.

⁷ Egae kai epainia einaka, “Molao Siloam ofugagai moufele,” eoma. Siloam i'a mala'aisai auga iulai fouga eifania. Ega puo maakimi'i auga elao ega'ina ofugagai eufele, ke maaga felo emia afu eisa emue emai ega pagua.

⁸ Ke isa ega e'a ipafe papiiau'i, ke kai mo isa epinoi keisaisa au'i kepa'ani keinaka, "I'ina auga maakimi'i auga eagu epipinoi auga laa'i ma?" keoma.

⁹ Ega aisama isa'i keifa ega'ina auga egamo'e keoma.

Ke isa'i keifa, "Laa'i, isa ega'ina auga laa'i kai au aga'o isa iisa i'opoga mo auga," keoma.

Kai isa ifo eifa einaka, "Lau inamo'eu," eoma.

¹⁰ Ega puo ega'ina papiiau'i isa kepa'ani penia keinaka, "Ala emia oma, oi maamu ekiakae afu loisa?" keoma.

¹¹ Ke isa einaka, "Au keifaga Iesu keoma auga mi'iu ekapaisa maau elakaisa, ke epainiau malao Siloam ofugagai maufele eoma. Ega puo lau lalao laufele aisama, maau ekiakae afu laisa," eoma.

¹² Ega aisama ega'ina papiiau'i isa kepa'ani penia keinaka, "Au ega'ina kapai?" keoma.

Ke isa einaka, "Lau alalogo," eoma.

Maakimi'i Auga Maaga Ala Eoma Felo Emia Auga Pa'anina

¹³ Egae kai ega'ina papiiau'i maakimi'i auga maaga felo emia auga keafiia kelaoaina Faliseo au'i ee'iai.

¹⁴ Ke Iesu alo fefeagai mi'iu ekapaisa au maaga epakiakaea kina auga, Iudea papiiau'i Deo keau afaaina kina.

¹⁵ Ega puo Faliseo au'i isafa au ega'ina kepa'ani penia maaga ala eoma felo emia auga fouga gaifania keoma. Ke isa einaka, "Isa lau maauai mi'iu elakaisa, ke lau lalao laufele aisama, maau felo emia afu laisa," eoma.

16 Ega aisama Faliseo au'i isa'i keinaka, "I'ina auga oi maamu epafelo auga Deo eegai aemai, gome isa i'a Iudea au'a Deo aau afagaina kina oko kainai aepea," keoma.

Kai isa'i keinaka, "Laomai apala ikapa auga ala koa mirakulo gou'i iina koa'i agekapa'i agekaina?" keoma. Ega koa emia ifo'i mo epo'iai ke'eai'i.

17 Ke fuagai aisama, kemuniaipini maakimi'i auga maaga felo emia auga kepa'ani penia keinaka, "Isa oi maamu epakiakaea puo, fougala loifa oma?" keoma.

Ke isa einaka, "Au ega'ina profeta auga aga'o," eoma.

18 Kai Iudea papi'au'i au ega'ina maaga ekimi'i kai pau felo emia auga akepako'ania mo elao iifa keulaisa ina ama kemai.

19 Ke isa ina ama kemai aisama kepa'ani peni'i keinaka, "I'ina oi ma gaumi? Oi isa ma mauniai maaga ekimi'i ooma? Ala koa isa pau afu eisa?" keoma.

20 Ke isa ina ama iifa kepamue keinaka, "Lai alogo isa lai gaumai, ke alogo isa mauniai maaga ekimi'i.

21 Kai pau ala eoma afu eisa, ke kaisau isa maaga epakiakaea auga lai alalogo. Oi isa amopa'ani penia. Isa eminifa'a efua puo, ifo fougageifania," keoma.

22 Isa ina ama Iudea papi'au'i kemani'iaini'i puo ega keifa oma. Gome Iudea au akaiki'a'i au'i keifa kakaua keinaka, kaisau Iesu Mesaia ageoma auga isa e'i la'afou afugai akepapealaisa keoma.

23 Ega puo isa ina ama keinaka, "Isa eminifa'a efua puo oi isa ifo amopa'ani penia," keoma.

24 Ke au maaga efelo auga ipainina gua kepamia keinaka, “Oi Deo au akaiki'a mopamia, gome lai alogo ega'ina auga epafeloiso auga laomai apala ikapa auga,” keoma.

25 Ke isa einaka, “Isa laomai apala ikapa auga ma auga lau alalogo. Kai kapa aga'omo lalogo auga, lau maau ekimi'i kai epafelo pau afu laisa,” eoma.

26 Ega aisama isa kepa'ani penia keinaka, “Isa kapa'ina oi faagamuai ekapaisa? Ke maamu ala epakiakae oma?” keoma.

27 Ke isa einaka, “Lapainimi efua kai ainau alologonia. Kapa puo maifania ainau amologo pugu ooma? Oi isafa isa ega imoi amomia ma ooma?” eoma.

28 Ega aisama ega'ina papiiau'i isa keifa apala penia keinaka, “Oi auga isa ega imoi, ke lai auga Moses ega imoi!

29 Lai alogo Deo Moses maagai enini'ani kai ega'ina auga kapai emai auga lai alalogo,” keoma.

30 Ke maaga efelo auga einaka, “Oko i'oina ipauma! Oi isa kapai emai auga alologo kai lau maau epakiakaea.

31 Ke i'a alogo Deo papiiau laomai apala'i kekapa'i au'i aina'i aeafia. Kai kaisau Isa au akaiki'a epamia, ke ega logoai pinauga anina eani gakapa eoma auga ekapa auga aina eafia.

32 Ke Deo agofa'a epagama mo alogai, kai aga'o aufalao aga'o mauniai maaga ekimi'i auga maaga epakiakaea auga fougua keifania alalogologo.

33 I'ina auga Deo eegai faemai koa aisama, kapa aga'o faekapa,” eoma.

34 Isa ega eifa oma aisama, Faliseo au'i isa kepainia keinaka, “Oi auga laomai apalagai lo-mauni ke lofa'a kai pau lai mopamalelenimai ma looma,” keoma. Ke keafiia Iudea papiiau'i e'i la'afou afugai kepapealaisa.

Iesu Lalau'iai Maa'i Ekimi'i Au'i Fou'i Eifania

35 Iesu au maaga epafelo auga la'afou afu-gai kepapealaisa auga fougua elogo, ke elao eisa aisama epainia einaka, “Oi Papiiau Aumauni Gauga lopako'ania ma?” eoma.

36 Kai au ega'ina epa'ani einaka, “Au akaiki'a aumu, isa kaisau auga maauai moifania ega koa lau isa fapako'ania laoma,” eoma.

37 Ke Iesu einaka, “Oi pau isa loisa. Iifa gome isa pau oi fou onini'ani,” eoma.

38 Ega aisama au ega'ina einaka, “Lopia lau oi lapako'anio,” eoma, ke eau afagaina.

39 Ke Iesu einaka, “Lau i'ina agofa'a lamai auga papiiau e'i laomai felo, o apala auga afa fapeni'i, ega koa maakimi'i au'i maa'i fekiakae afu fekeisa, ke maa'i felo au'i maa'i fekimi'i laoma puo lamai,” eoma.

40 Kai Faliseo au'i isa'i egae fou keapa au'i Iesu aina kelogonia aisama kepa'ani keinaka, “Aa, kapa'ina? Lai isafa maamai ekimi'i ma looma?” keoma.

41 Ke Iesu einaka, “Oi maami gakimi'i koa aisama, laomai apala okapa auga kekelega laa'i femia. Kai pau oi oifa oi maami felo ooma puo, ega'ina kekelega eemiai ageka mo,” eoma.

10

Sipi I'ima Auga Ega Sipi Fou

¹ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Iifa gome maamiaia laifania. Aufalao aga'o sipi e'i fagapu pa'afinai aekoko kai elao keaga i'oi'iai e'uapagai ekoko auga, painao auga papiiau eauni'i kai e'i amu eafi'i auga.

² Kai au kapa pa'afiai ekoko auga sipi ega'ina e'ima'ima'i auga.

³ Ke ima'ima auga pa'afi epaagalaisa isa ekoko, ke ega sipi isa aina kelogo kefiakoa. Ke isa ega sipi aka'iai ekae eifani'i epapealai'i.

⁴ Ke isa ifo ega sipi ma'oai epapealai'i afegai aisama, isa eufai kai ega sipi auga isa muninai kelao, gome sipi isa aina kelogo magakania.

⁵ Kai sipi au a'ina akelogonia auga muninai afakelao. Iifa gome auga, sipi au a'ina ega'ina eegai akepiaukoko, gome isa aina akelogo magakania,” eoma.

⁶ Iesu i'ina palapole isa maa'iai eifania kai kapa'ina eifania auga oko akelogo.

⁷ Ega puo Iesu eifa pugu einaka, “Iifa gome maamiaia laifania. Sipi e'i fagapu pa'afina auga lau.

⁸ Ke au ma'oai lau agouai kemai au'i painao au'i, ke isa auga painao au'i papiiau keauni'i kai e'i amu keafi'i au'i koa i'opo'i. Kai sipi isa aina'i akelogonia.

⁹ Lau auga pa'afi. Au kapa i'ina pa'afinai agekoko auga kania ageisagamau. Ke isa ega'ina pa'afinai agekoko agemai, ke agepealai agelao sipi e'i animai afuga felo ipauma aga'o ageisa.

¹⁰ Kai painao papiauga auga sipi gapainaoni'i, gaaupugu'i, ke gapalifu'i mo puogai emai. Kai lau lamai auga kaisau lau ainau keafia au'i mauni mamaga fekeafia laoma, ke ega'ina maunina isa alo'iai fepogu, fepafakaua laoma puo lamai.

¹¹ “Ke lau auga Sipi I'ima felo au. Sipi i'ima felo auga ifo elogoaina ega sipi fau'iai emae.

¹² Kai au aga'o afa keoge sipi e'ima'i auga, sipi i'ima inagome auga laa'i. Ega puo ago alo amu'ega emai eisa aisama, sipi epua'afuni'i epiaukoko. Ega aisama ago alo amu'ega ega'ina elao sipi eaga'i euoka'i kekani okaoka.

¹³ Ke au ega'ina epiaukoko, gome isa afa keogeisa puogai epinauga kai, sipi ega'ina ala fekeoma auga gefa'i aga'o aeauga.

¹⁴⁻¹⁵ Iesu eifa pugu einaka, “Lau auga Sipi I'ima felo au. Gome lau Amau elogoniau koa i'opoga, lau isafa e'u sipi lalogoni'i, ke e'u sipi isafa lau kelogoniau. Ke lau ifou imaaui lalogoaina, sipi fau'iai alamae.

¹⁶ Kai sipi isa'i i'ina fagapuga alogai akeapapa au'i isafa keapae. Lau sipi ega'ina au'i isafa famaiseini'i fagapu i'ina alogai fekeapa, lau e'u sipi fou aga'omo fekemia laoma. Ke ega'ina sipi'i isafa lau ainau akelogo, ke ma'oai aga'omo akemia lau e'u sipi akemia, ke lau iifou mo sipi i'ima au alamia.

¹⁷ Ega kainai lau Amau alo ko'agai lau aniu eani alogaina. Gome lau ifou imaaui lalogoaina alamae. Ke alamae auga afalamae umamo kai, mauni ega'ina faafimue pugu eoma puo alamae.

¹⁸ Lau e'u mauni kai aga'o afaeafaniau kai, lau ifou lalogoiniau ega koa alakapa. Ke lau

ifou imaaui fapipeni auga isapuga eeuai ekae, ke faafimue pugu auga isafa isapuga eeuai ekae. Iifa kapulaga i'ina auga lau Amau eegai laafia,” eoma.

¹⁹ Iesu ega eifa oma aisama, Iudea papiiau'i ifo'i mo epo'iai ke'eai'i.

²⁰ Ke papiiau ma'o keifa keinaka, “Isa tiapolo alogai eague, ekafo'o alogaina. Kapa puo isa aina falogo?” keoma.

²¹ Kai isa'i keifa keinaka, “Au aga'o alogai tiapolo eague auga ega nini'ani a'o iina koa laa'i. Ke au aga'o alogai tiapolo eagu auga ala koa maakimi'i auga maaga agepakiakaea agekaina?” keoma.

Iudea Papiiau'i Iesu Akepako'ania

²² Ega'ina afegai ufainagai Iudea papiiau'i Deo ega e'a Deo kepalao penia auga miamia kina emai. Ke ega'ina miamia kina auga inipo aupu alogai emia.

²³ Ega'ina alogai Iesu elao Deo ega e'a alogai afu aka Solomon ega A'ama keoma auga afugai epea.

²⁴ Ega aisama Iudea papiiau'i kemai Iesu keapa lofe kai kepa'ani penia keinaka, “Oi Mesaia koa aisama, maamaisai moifa gomeisa mo. Gaika koa maamaisai iifa ko'a aloifania?” keoma.

²⁵ Ke Iesu einaka, “Lau oi maamiai laifania efua kai oi lau alopako'aniau paisa. Ke lau Amau akagai mirakulo lakapai'i au'i lau fauai kenini'ani.

²⁶ Kai oi lau alopako'aniau paisa, gome oi lau e'u sipi epo'iai laa'i.

²⁷ Lau e'u sipi ainau kelogo, ke lau isa lalogoni'i, ke isa lau muniuai kepea.

²⁸ Lau isa agu pagai maunina lapeni'i, ke isa afakemae laa'i afakemia. Ke kai aga'o isa lau imauai afaeafilai'i.

²⁹ Ke lau Amau isa lau epeniiu Auga, kapa ma'oi eka'egaini'i. Ega puo kai aga'o isa lau Amau imagai afaeafilai'i.

³⁰ Gome lau ke lau Amau fou aga'omomai.”

³¹ Ega aisama Iudea papiau'i kepo keafii'i isa kegafouga puo keoma.

³² Kai Iesu isa epaini'i einaka, “Lau Amau eegai mirakulo akaiki'a'i ma'o kemai au'i lakapai'i lapakinaimi. Mirakulo ega'ina epo'iai kapa auga puogai kepoi amofouniau ooma?” eoma.

³³ Kai Iudea papiau'i iifa kepamue keinaka, “Lai ega'ina mirakulo'i puo'iai amafounio alaoma. Kai oi papiau aumauni mainimu kai, ifomu Deo loomaiso auga, Deo eegai loifa apala puo amafounio aoma,” keoma.

³⁴ Ega aisama Iesu einaka, “Ufainagai profeta Deo ega iifa pukagai Deo papiau isa'i eifani'i deo eomai'i auga fouga iina kepapua oma, 'Lau oi deo laomaimi.'”

³⁵ Deo isa eifani'i deo eomai'i mo ganinagai, ega iifa isa epenii'i. Ega puo Deo ega iifa ega'ina auga, iifa ko'a ipauma, ke ageka aoniamo.

³⁶ Kai lau auga, lau Amau ekinaniau, alo lolofa au epamiaisau, eulaisau i'ina agofa'a lamai. Ega puo kapa puo lau Deo Gauga laoma auga, oi oifa lau Deo eegai laifa apala ooma.

³⁷ Ke lau Amau ekapa auga afalakapa koa aisama, oi lau folopako'aniau.

✧ **10:34:** Sam 82:6

³⁸ Kai lau Amau ekapa auga lakapa koa aisama, oi lau afolopako'aniau mo ganinagai, mirakulo lakapa'i au'i fopako'ani'i, ega koa Amau lau alouai eague, ke lau Isa alogai laague auga agol-ogo felo afaefuafua,” eoma.

³⁹ Iesu ega eifa oma aisama, Iudea papiiau'i isa kegaafia pugu keoma kai, isa papiiau epo'iai eapagea puo akeafia.

⁴⁰ Ega'ina afegai Iesu Jordan agapugegai epagai elao Ioane mamagai mo baptismo epipeni auga afugai eagu.

⁴¹ Ke egae eaguega kai, papiiau ma'o isa eega kemai au'i keifa keinaka, “Ioane mirakulo gouga aga'o aekapaisa mo ganinagai, i'ina auga fougā eifania au'i ma'oai ko'a'i moa'ina,” keoma.

⁴² Ke papiiau ma'o egae Iesu kepako'ania.

11

Lasarus Eisafa Emae

¹ Ega'ina afegai au aga'o aka Lasarus eisafa eka. Isa ifiao aka Maria ke aaga Marta auni'i e'i pagua aka Betani paguaga auga.

² Ifiao i'ina aka Maria auga mulamula foga felogai Lopia Iesu ife e'efaisa, ke fufugai epaigu fugania auga afakua aka Lasarus eisafa eka.

³ Ega puo Lasarus afakua gua iifa keulaisa Iesu kepainia keinaka, “Lopia, moisa oi alomu ko'agai anina loani alogaina auga eisafa ekae,” keoma.

⁴ Ke Iesu i'ina iifaga elogo aisama eifa einaka, “Isafa ega'ina auga agelao mae afaemia kai, Deo ega akaiki'a ke ega isapu fou fefoki kainai isa eisafa. Ega koa isafa ega'ina faagagai papiiau, Deo

Gauga au akaiki'a fekepamia eoma kainai ega emia oma,” eoma.

⁵ Iesu Maria aaga Marta ke afakua'i Lasarus fou ani'i eani alogaina.

⁶ Ega mo ganinagai Lasarus eisafa fougā elogo aisama, fiakoa isa ee'i pagua aelao kai, kina gua mo isa eagu paguagai eagu.

⁷ Ega'ina afegai Iesu ega imoi epaini'i einaka, “I'a amamue Iudea ago amalao pugu,” eoma.

⁸ Kai isa ega imoi keinaka, “Rabai, pau mo egae Iudea papiāu'i oi kepoi kegefounio keoma kai pau momue ega molao pugu looma,” keoma.

⁹ Ke Iesu einaka, “Kina aga'omo alogai kina maaga ou'aga laagai gua laa'i pagu? Au aga'o kinai epea koa aisama, ife afae'anina, gome isa i'ina agofa'a eaeagai afu eisa epea.

¹⁰ Kai gapiai agepea aisama kai ife age'anina, gome eaea laa'i,” eoma.

¹¹ Iesu ega'ina iifaga eifania afegai, ega imoi epaini'i pugu einaka, “I'a ekefa'a'a Lasarus efu efua, alalao egae alapago age'uegekae,” eoma.

¹² Kai Iesu ega imoi keifa keinaka, “Lopia isa efu koa aisama, felo agemia,” keoma.

¹³ Iesu Lasarus emae efua auga fougā eifania kai, isa ega imoi auga kapa'ina eifania auga akelogo puo keopolaga efu ipauma mo keoma.

¹⁴ Ega puo Iesu isa maal'ai eifa ofakaea einaka, “Lasarus emae efua.

¹⁵ Ke oi faumiai lau isa fou egae laa'i auga alogama lapa'aua, ega koa oi lau fopako'aniau. Pau omai isa eega alao,” eoma.

16 Ega aisama ega imoi aga'omo Tomas kepafaala Didimas, i'a mala'aisai kafela keoma auga, Iesu kapa'ina eifania auga aelogo felo puo Iesu ega imoi isa'i au'i epaini'i einaka, "I'a isafa isa fou alao, ega koa Lopia fou kai'alao famaie," eoma.

Iesu Lasarus Maeai Epamaunimue

17 Ke Iesu elao Betani paguagai epealai aisama, Lasarus kina pani la alogai eka auga elogo.

18 Betani auga Ierusalemie fou epo'i afa'agamo kilomita oiso koa i'opoga.

19 Ke Iudea papiau'i ma'o kemai Marta akina Maria auni'i afakua'i emae puo kegapaame'i keoma.

20 Marta Iesu emai fougaa elogo aisama, epea apua elao kai, Maria auga e'ai mo eagu.

21 Ke Marta elao Iesu eisa aisama epainia einaka, "Lopia, oi inae moagu koa aisama, afakuau faemae.

22 Kai lalogo pau ganinagai, Deo kapa'ina alogoina auga agepenio," eoma.

23 Ke Iesu Marta epainia einaka, "Oi afakuamu agemaunimue pugu," eoma.

24 Ke Marta einaka, "Lau lalogo kina fuagai papiau ma'oai maeai akemaunimue aisama, isa isafa agemaunimue," eoma.

25 Ega aisama Iesu isa epainia einaka, "Papiau maeai ipamaunimue'i, ke mauni mamaga pipenina gome auga lau. Ega puo kaisau lau agepako'aniau auga emae mo ganinagai, mauni mamaga ageafia paisa.

26 Ke kaisau pau eague auga, lau agepako'aniau auga afaemaemae. Oi i'ina iifaga lopako'ania ma?" eoma.

27 Ke Marta einaka, "E Lopia, lau lapako'ania, oi Mesaia Deo Gauga aumu, alomai inae agofa'ai keoma auga," eoma.

28 Ke i'ina iifaga eifania afegai, elao akina Maria eifaga elao me'egai kai epainia einaka, "Pamalele auga emai efua, ke oi epa'aniainio," eoma.

29 Maria Iesu emai efua auga fouga elogo aisama, e'ue efiaisakoa mo eega elao.

30 Kai ega'ina alogai Iesu auga pagua alogai aekoko kai Marta elao auni'i kepiaogai, ega'ina afugai mo eapa.

31 Iudea papiiau'i Maria fou keagu kepaame au'i Maria e'ue efiaisakoa mo epealai keisa aisama, keopolaga isa la apepe elao keoma puo, muninai mo kelao.

32 Ke Maria elao Iesu eapa afugai epealai Iesu eisa aisama, ife fo'inai e'ualai eomukipo kai epainia einaka, "Lopia, oi inae moagu koa aisama afakuau faemae," eoma.

33 Iesu isa eapepe eisa, ke Iudea papiiau'i isa fou kemai au'i isafa keapepe eisa'i aisama, gua'i eani alogaina, ke alo isafa ekiekie alogaina.

34 Ega puo epa'ani peni'i einaka, "Kapai oogeisa?" eoma.

Ke isa keinaka, "Lopia, ifomu momai moisa," keoma.

35 Ega aisama Iesu isafa e'ina eapepe.

³⁶ Ke Iudea papiau'i isa eapepe keisa aisama, keifa keinaka, “Ko'a isa anina ala eani oma auga amoisa,” keoma.

³⁷ Kai ega'ina papiau'i isa'i au'i keinaka, “Isa maakimi'i auga maaga epafelo puo, gaifa Lasarus faemae gaoma koa, femae ma?” keoma.

³⁸ Iesu Maria eapepe eisa ke Iudea papiau'i isa fou kemai au'i isafa keapepe eisa'i gua'i eani alogaina, ke alo isafa ekiemie alogaina puo emai laai eapa. Ke ega'ina laaga auga iku inegai ke fopa akaiki'a ake kepae apua.

³⁹ Ega puo Iesu papiau'ega keapa au'i epaini'i einaka, “Fopa amopaelaisa,” eoma.

Kai mae auga afakua Marta einaka, “Lopia, isa kina pani emae eka puo, pau auga isa foga apala emia efua,” eoma.

⁴⁰ Ega aisama Iesu eifa einaka, “Lau oi alapainio, oi lau alopako'aniau aisama, Deo ega isapu ke ega eaea akaiki'a fou afoloisa'i alaoma ma?” eoma.

⁴¹ Ega puo fopa la ake kepae apua auga kepaelaisa. Egae kai Iesu ufa eakae penia kai eifa einaka, “Amau, ainau lologonia kainai tenkiu lapenio.

⁴² Lau lalogo oi aufa kina mo ainau lologo kai, i'ina papiau'i inae keapae au'i fau'iai i'ina iifaga laifania, ega koa isa lau oi eemuai lamai auga fekepako'ania laoma,” eoma.

⁴³ Iesu ega'ina eifania efua aisama, eifa akaiki'a einaka, “Lasarus, mopealai mai!” eoma.

⁴⁴ Ega aisama mae auga tiapu manipina faaga ke kania fou kemoka auga faagagai kekaega kai epealai emai.

Ega aisama Iesu papiau egae keapa au'i epaini'i einaka, “La tiapuga faagagai ekaega auga amoafilaisa kai amopua'afuga galao,” eoma.

*Iudea Papiau'i Iesu Isaupugua Iifaga Kepaapa
(Mateo 26:1-5; Mako 14:1-2; Luka 22:1-2)*

⁴⁵ Ega puo Iudea papiau'i Maria iisa kemai au'i ma'o Iesu kapa'ina ekapaisa keisa aisama, Iesu kepako'ania.

⁴⁶ Kai ega'ina papiau'i isa'i au'i Faliseo au'i eel'i kelao Iesu kapa'ina ekapaisa auga maa'iai fougakeifania.

⁴⁷ Ega aisama sakedote lopia'i, ke Faliseo au'i fou iifa ipakaina afugai kansolo au'i fou la'afou aga'o keifaga.

Ega'ina alogai ifo'i mo epo'iai kepa'ani keinaka, “Au ega'ina emai mirakulo gou'i ma'o ekapa'i puo i'a kapa'ina fakapa?”

⁴⁸ I'a isa maaga mo agaisaoga ega'ina agekapa'i koa aisama, papiau ma'oai isa akepako'ania. Ega aisama Roma kamanina papiau'i akemai i'a afu'a ke a'a ago fou akeafi'i,” keoma.

⁴⁹ Ega aisama epo'iai au aka Kaiafas inipo ega'ina alogai sakedote lopia fa'a emia auga eifa einaka, “Oi kapa aga'o alologo mo laa'i!”

⁵⁰ Au aga'omo papiau fau'iai femae auga felo kai, isa puogai ago fofouga papiau'i fekemae laa'i fekemia auga apala ipauma auga aloisa,” eoma.

⁵¹ Isa ega'ina iifaga eifania auga, isa ifo ega logoai aeifania kai, ega'ina inipogai isa sakedote lopia fa'a emia kainai, profeta koa emia Iesu Iudea ago papiau'i fau'iai agemae auga fougaeifafoua.

⁵² Kai Iesu auga ega'ina ago papiiau'i mo fau'iai afaemae kai, Deo gauga kekani okaoka ago i'oi'i i'oi'iai keagu au'i isafa fekemai afu aga'omogai fekeagu papiiau aga'omo fekemia eoma kainai agemae.

⁵³ Ega puo ega'ina papiiau'i ega'ina kinagai ke'ina Iesu isaupugua iifaga kepaapa.

⁵⁴ Ega puo Iesu Iudea papiiau'i epo'iai kalafa'ai aelao aemai kai, elao ago maini kainagai pagua aga'o aka Efraim, egae ega imoi fou keagu.

⁵⁵ Ke Iudea papiiau'i e'i Pasover miamiaga kina emai kainagai aisama, papiiau ma'o taoni afegai keagu au'i kelao Ierusalem taoninai. Ke miamia aemia koa kai isa ifo'i e'i kagakaga kainai alo'i ofuga keikuisa efua kai, keagu ega'ina miamia ke'imaisa, alogai fekekoko keoma.

⁵⁶ Ega'ina alogai isa Deo ega e'a eapa afugai keapa Iesu kekapunia, ke ifo'i mo epo'iai kepa'ani keinaka, “Ala oopola oma? Isa i'ina miamia afaemai ma?” keoma.

⁵⁷ Kai sakedote lopia'i ke Faliseo au'i fou papiiau keifa kapula peni'i keifa, aufalao Iesu kapai afeisa koa, femai maa'iai feifa fefiakoa ega koa fekeafia fekegope keoma.

12

Papie Mulamula Foga Felogai Iesu Ife E'efaisa (Mateo 26:6-13; Mako 14:3-9)

¹ Kina imagea mo keka Pasover miamiaga agemia auga kinagai, Iesu emai Betaniai Lasarus eagu, ke maeai epamaunimue auga paguagai.

² Ke egae gapigapi fo'amaga Iesu faugai keka-paisa eka. Ke Marta fo'ama eako alogai, Lasarus auga teipoloai papiiau akeaniani au'i fou keagu.

³ Ega'ina alogai Maria mulamula afa akaiki'a ipauma, ke foga felo aka nad auga eafia emai Iesu ife e'efaisa. Egae kai fufugai Iesu ife epaigu fugania. Ega aisama ega'ina e'a alo mulamula ega'ina foga epogu.

⁴ Kai Iesu ifo ega apostolo aga'o aka Judas Iskariot muniai isa age'afa'afalaina auga Maria ega koa ekapaisa auga anina aeani.

⁵ Ega puo eifa einaka, "I'ina mulamula afa auga inipo aga'o papiiau epinauga afa eafia koa i'opoga. Ega puo kapa puo i'ina mulamula i'afalaina aemia, ke monina ulalu au'i ipeni'i aemia kai isa faagagai lopafua aagenia mo," eoma.

⁶ Judas Iskariot ega eifa oma auga, isa ulalu papiiau'i gefa'i eauniia kainai ega aeifa oma kai, isa ifo painao auga kainai ega eifa oma. Isa Iesu ega imoi au'i e'i moni fe'a e'imaisa kainai, fe'a alogai moni pika keukaisa auga eafia kapa'ina anina eani auga e'afaisa ifo epalagaina.

⁷ Kai Iesu Judas epainia einaka, "Isa mopua'afuga. Isa mulamula foga felo i'ina afa eegai ekae auga, eegai feka mo felao lau laai akefufuniaui kinagai kai fepapinauga.

⁸ Gome ulalu papiiau'i auga oi epomiaui akeagu afaefua kai lau auga oi fou afalaagu pagainia," eoma.

⁹ Ke Iesu egae eaguega kai Iudea papiiau'i Iesu egae eagu auga fouga kelogo. Ega puo la'afou akaiki'agai kemai isa mo kegaisa akeoma kai,

Lasarus maeai epamaunimue auga isafa kegaisa keoma.

¹⁰ Ega puo sakedote lopia'i iifa kepaapa Lasarus isafa fekeaupugua keoma.

¹¹ Gome isa emaunimue puogai, Iudea papiiau'i ma'o kepagai Iesu eega kelao kepako'ania.

Iesu Ierusaleme Taoninai Ekoko Kealoga-malaina Keagaga Keifugaina

(Mateo 21:1-11; Mako 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Ke egani aisama, la'afou akaiki'a miamia kemai au'i Iesu Ierusaleme pea epea auga fouga kelogo.

¹³ Ega aisama isa pa'ogo aga'i kefaiponi'i keafii'i kai, kepea apua keagaga keinaka:

“Hosana!”*

“Lopia akagai emai auga Deo isa kapa felo'i enenia!”

Sam 118:25-26

“Israel e'i Kin auga Deo eegai kapa felo'i eafi'i!”

keoma.

¹⁴ Ke profeta Iesu fouga iina kepapua oma koa i'opoga, donki agu'a aga'o eisa laagai eaguka elao:

¹⁵ “Sion gauga ifiaoga aumu, folomani'i!

Oi emu kin donki gauga laagai eaguka emai moisa.”

Sakaraia 9:9

¹⁶ I'ina iifaga kaisau eifania auga Iesu ega imoi mamagai mo auga akelogo. Kai Iesu maeai emaunimue ufai e'agaukae afegai kai, i'ina iifaga Iesu fouga eifania auga kelogo. Ke Deo ega

* **12:13:** I'ina iifaga Hibru malagai auga kania isagamauga fouga eifania kai, papiiau pau au afagai iifaga kepamia.

iifa pukagai kapa'ina kepapua'i au'i i'opo'i mo papiaua isa faagagai kekapaisa auga isafa kelogo.

17 Ke Iesu Lasarus emae kai la alogai eifaga epealai, epamaunimue keisa papiaua'i la'afouai ega'ina fougā keifa aefua puo efoufa'a.

18 Ke papiaua ma'o Iesu mirakulo gouga ega'ina ekapaisa auga fougā kelogo kainai, kepea apua kegaisa keoma.

19 Ega puo Faliseo au'i ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, “Amoisa, i'a a'a akekuai kapa aga'o alapagama. Maami galao papiaua ma'oai mo isa muninai kepea amoisa'i,” keoma.

Iesu Ega Mae Fougā Eifafou Kakaua Auga

20 Ke ega'ina kinagai Pasover Miamia kainai, papiaua kelao Deo kegaau afagaina keoma au'i epo'iai Grik papiaua'i isa'i isafa fou kelao.

21 Ke Grik papiaua'i ega'ina, Filip Kalilea agogai Betsaida taoninai emai auga kegoinia keinaka, “Au akaiki'a aumu, lai anina aani Iesu amaisa aoma,” keoma.

22 Ke Filip elao Andru epainia, ke Andru Filip auni'i kai'ialao keoge Iesu kepainia.

23 Kai Iesu einaka, “Papiaua Aumauni Gauga isapu akaiki'a feafia, ke papiaua ma'oai isa au akaiki'a fekepamia fekeau afagaina auga kina maaga emai ekainia.

24 Iifa gome maamiai laifania, palafa puaga afae'ualai a'isaai afaemae koa aisama, puaga ma'o afaemia kai aga'omo mo agemia. Kai palafa puaga ega'ina agemae ke ageuki pugu koa aisama, puaga ma'o ageoge.

²⁵ Ke au kapa i'ina agofa'agai ifo ega agu maunina anina eani alogaina auga, ega agu agepagea. Kai au kapa i'ina agofa'agai ifo ega agu maunina anina aeani auga, ageagu mo agelao agu pagai maunina ageafia.

²⁶ Ke kaisau lau e'u pinauga ekapa auga lau muniuai fepea, gome lau kapai alaagu auga, lau e'u pinauga auga isafa egae ageagu. Ke kaisau lau e'u pinauga ekapa auga, lau Amau isa au akaiki'a agepamia agepalopiania.

²⁷ “Ke pau lau alou ekiekie alogaina kai kapa'ina alaifania? ‘Amau kina maaga i'ina alogai kaniau mogagaoga alaoma pagu?’ Laa'i, lau fakiekie puogai i'ina kina maagai lamai.

²⁸ Amau, Oi emu isapu ke Oi au akaiki'amu auga papiau mopakina'i, ifomu akamu akaiki'a fopamia,” eoma.

Iesu ega eifa oma aisama, aufalao aga'o aina ufai emai einaka, “Lau e'u isapu ke e'u akaiki'a papiau lapakina'i ke alapakina'i pugu,” eoma.

²⁹ Kai la'afou egae keapa au'i a'oa'o ega'ina kelogonia aisama, keifa ufa eauga keoma. Ke isa'i au'i keifa, agelo aga'o isa maagai enini'ani keoma.

³⁰ Ega aisama Iesu einaka, “Aufalao aga'o aina ega'ina ologonia auga lau fauai laa'i kai oi faumiai.

³¹ I'ina agofa'a papiau'i e'i laomai felo, o apala akeafia auga kina inamo'e. Ke lau alamae ke alamaunimue aisama, i'ina agofa'a lopiaga i'ina agofa'agai alapapealaisa.

³² Ke lau kolotiai akeafiakaeisau aisama, papiau ma'oai alala'a'i eeu akemai,” eoma.

³³ Iesu ega'ina eifania auga, isa ala agemae oma auga papiiau epalogoni'i.

³⁴ Ega aisama la'afou papiiau'i keifa keinaka, “Ufainagai lai Deo ega iifa pukagai alogo auga, Mesaia ageagu pagainia auga fougua alogo keoma. Ega puo ala koa oi loifa, ‘Papiiau Aumauni Gauga’ kolotiai akeafiakae looma? Papiiau Aumauni Gauga auga kaisau?” keoma.

³⁵ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Eaea oi eemiai ageka epo afaemaefa. Ega puo umina aemai aeafimi koa kai, eaea eemiai ekaega auga eaeagai amopea. Gome au kapa uminagai epea auga ala elao auga aelogo.

³⁶ Ega puo eaea eemiai ekaega auga amopako'ania, ega koa oi eaea gauga fomia,” eoma. Ke enini'ani efua aisama, ekailai elao ke fakeisa eoma puo ei'ofake.

Iudea Papiiau'i Iesu Akepako'ania

³⁷ Iesu mirakulo gou'i ma'o Iudea papiiau'i ago'iai ekapai'i keisa'i mo ganinagai akepako'ania.

³⁸ Ega koa emia auga profeta Aisaea iina eifa auga ko'a'i mo kemia:

“Lopia kaisau i'a a'a iifa aifani'i au'i epako'ani'i?

Ke Lopia ima isapuga papiiau kapa'i epak-
ina'i?”

Aisaea

53:1

³⁹ Aisaea ega eifa oma kainai papiiau ega'ina Iesu akepako'ania. Ke Aisaea Deo ega iifa pukagai afu aga'ogai iina eifa oma pugu einaka:

⁴⁰ “Isa maa'i epakimi'inia, ke
gua'i oma ekupunia.

Ega koa isa maa'iai kapa'ina emia auga afakeisa,
 ke gua'i omagai kapa aga'o oko afakelogo,
 ke afakepuaipini eeu afakemai,
 ke lau isa felo'i afalapamia'i.” *Aisaea 6:10*

⁴¹ Aisaea Iesu fougā ega eifa oma, gome isa Iesu ega isapu ke ega akaiki'a fou eisa'i.

⁴² Ke au akaiki'a'i au'i epo'iai isafa ma'o Iesu kepako'ania mo ganinagai, isa ifo'i e'i la'afou afugai Faliseo au'i isa afekepapealai'i auga mani'ina kepa'aua puo, e'i pako'a akeifafoua.

⁴³ Isa ega kekapa oma, gome papiāu isa fekeifagaini'i auga anina keani alogaina kai, Deo isa feifagaini'i auga afa'agamo anina keani.

⁴⁴ Ke Iesu eifa akaiki'a einaka, “Au aga'o lau epako'aniau aisama, lau mo aepako'aniau kai lau eulaisau auga isafa epako'ania.

⁴⁵ Isa lau eisau aisama, lau eulaisau auga isafa eisa.

⁴⁶ Ke lau eaea koa lamia lamai i'ina agofa'agai ega koa kaisau lau epako'aniau auga uminagai afaeagu.

⁴⁷ “Kai kaisau lau e'u iifa a'o elogo kai kai'iai aepea auga, lau isa ega laomai felo, o apala auga afa afalapenia. Gome lau lamai agofa'ai auga papiāu e'i laomai felo, o apala afa fapeni'i laoma puo alamai kai, kania'i faagamauga laoma puo lamai.

⁴⁸ Kaisau lau eumakalainiau ke e'u iifa kainai aepea auga, aufalao aga'o isa ega laomai afa felo, o apala afa fepenia auga papiāuga eague. Lau iifa ega'ina laifania auga, kina fuagai aisama, ega'ina iifaga isa ega laomai apala afa agepenia.

⁴⁹ Gome lau ifou ainau fouga alaifania kai lau Amau eulaisau auga, lau kapa'ina faifania ke ala faifa oma eoma auga mo laifania.

⁵⁰ Ke lau lalogo isa ega iifa kapula auga papiiau epapea'i kelao agu pagai maunina afugai kekoko. Ega puo kapa'ina mo laifani'i au'i, lau Amau epainiau maifani'i eoma au'i mo laifani'i," eoma.

13

Iesu Ega Apostolo Ife'i Eikuisa

¹ Ke kina aga'omo eka Pasover miamia agemia auga kinagai, Iesu i'ina agofa'a agepua'afuga Ama eega agelao auga kina emai ekainia auga elogo. Ke ifo ega papiiau i'ina agofa'agai keagu au'i, alo ko'agai ani'i eani alogaina mo emai pau kai, pau auga isa ani'i eani alogaina auga fua ipauma pau epakina'i.

² Ega'ina kinagai Iesu ega imoi fou gapigapi fo'amaga keaniia. Kai ega'ina alogai tiapolo Judas Iskariot, Saimon gauga, Iesu fe'afa'afalaina auga opolaga apala alogai eogeisa efua kai, isa keagu keaniani.

³ Iesu isa Ama kapa ma'oai isa ega isapu papagai epamia'i e'ima'i auga elogo. Ke isa Deo eegai emai ke agemue Deo eega agelao pugu auga isafa elogo.

⁴ Ega puo anianiai e'uegekae afe tiapuga ei'iuka auga eafilaisa eoge me'e kai, tauete uufagai egepeisa.

⁵ Egae kai fei eafia litiai e'efauka kai, e'ina ega imoi ife'i eikuisa. Ke tauete uufagai egepe auga eafia ife'i epaigu fugania.

⁶ Iesu emai Saimon, Peto keoma auga ife gaikua eoma aisama, Saimon einaka, “Lopia, oi lau ifeu aloiku'i ma?” eoma.

⁷ Ke Iesu einaka, “Lau kapa'ina lakapa auga pau afoloisa kai, muniai aisama aloisa alologo,” eoma.

⁸ Kai Peto einaka, “Laa'i, iifa gome ifeu afoloiku'i laa'i,” eoma.

Ke Iesu einaka, “Oi ifemu afalaiku'i koa aisama, oi lau e'u imoi afolomia,” eoma.

⁹ Ega aisama Saimon Peto keoma auga einaka, “Lopia, ega koa aisama ifeu mo foloiku'i kai, imau ke kaniau isafa fou moiku'i,” eoma.

¹⁰ Kai Iesu einaka, “Papiau aga'o eufele efua auga ife mo feikua, gome isa faaga fofouga auga aeofu. Ke oi ma'oai auga alomi felo kai, epomiau aga'o auga alo eofu,” eoma.

¹¹ Gome Iesu kaisau isa age'afa'afalaina auga elogo puo, aeifa isa ma'o'iai alo'i felo aeoma.

¹² Iesu isa ma'oai ife'i eikuisa efua aisama, afe tiapuga ei'iuka pugu kai, elao afugai eagukipo. Egae kai ega imoi epa'ani peni'i einaka, “Oi faagamiai kapa'ina lakapaisa auga ologo ma?”

¹³ Oi lau oifaniau ‘Pamalele Aumu’ ke ‘Lopia’ ooma. Oi lau ega oifa oomaisau auga oifa feloisau, gome lau ega'ina au.

¹⁴ Pau lau oi emi Lopia ke emi Pamalele Au oi ifemi laikuisa koa i'opoga, oi isafa ifomi aga'o aga'o ifemi foikua.

¹⁵ Ke lau laomai felo oi lapakinaimi auga oi faumiai lakapaisa koa i'opoga oi isafa fokapa.

¹⁶ Iifa gome maamiai laifania. Pinauga auga ega au akaiki'a ega akaiki'a aeka'egaina. Ega koa

i'opoga, iifa ipapea auga kaisau isa eulaisa auga aeka'egaina.

17 Pau i'ina kapa'i ologo ke agokapa'i koa aisama, Deo kapa felo'i agepenimi.

18 “Lau oi ma'oi mo foumi alaifania, gome lau kaisau mo lakinani'i au'i lalogoni'i. Kai i'ina iifa'i laifani'i au'i Deo ega iifa pukagai iifa kekae au'i ko'a'i mo fekemia kainai: ‘Kaisau lau fou lau e'u palafa aania auga, lau ageumakalainiau ke age'afa'afalainiau.’[✧]

19 “Lau faagauai ega'ina kapa'i akemia koa kai oi maamiai laifani'i, ega koa faagauai akemia aisama, lau Mesaia auga fopako'ania laoma.

20 Iifa gome maamiai laifania. Papiiau kapa lau au aga'o laulaisa auga ageifa koko koa aisama, isa lau eifa kokoisau. Ke kaisau lau eifa kokoisau auga, lau Amau eulaisau auga eifa koko,” eoma.

21 Iesu ega'ina eifania afegai, alo maikiekiegai eifa einaka, “Iifa gome maamiai laifania. Oi epomia aufalao aga'o lau age'afa'afalainiau,” eoma.

22 Ega aisama Iesu ega imoi Iesu kaisau eifania auga akelogo puo ifo'i mo maa'i keisa.

23 Isa ega imoi epo'iai aga'o Iesu anina eani alogaina auga Iesu eegai eagu eaniani.

24 Saimon Peto keoma auga imoi ega'ina Iesu gapa'ani penia kaisau eifania auga gouga eka-paisa einaka, “Kaisau eifania auga mopa'ani penia gaifania,” eoma.

25 Ke isa Iesu eega elao faagagai e'afeau kai epa'ani penia einaka, “Lopia kaisau oi age'afa'afalainio?” eoma.

✧ **13:18:** Sam 41:9

²⁶ Ke Iesu einaka, “Palafa i'ina ala'iupa au kapa alapenia auga, isa lau age'afa'afalainiau,” eoma. Egae kai palafa eafia auga e'iupia kai Saimon gauga, Judas Iskariot epeniia.

²⁷ Ke Judas palafa eafia aisama, fiakoa mo Satani isa alogai ekoko. Ega aisama Iesu isa epainia einaka, “Kapa'ina mokapa looma auga fokapa fofiakoa,” eoma.

²⁸ Kai ma'oai egae keagu keaniani au'i kapa puo Iesu isa ega epaini oma auga akelogo.

²⁹ Gome Judas moni e'imaisa kainai isa'i keopologa Iesu isa epaina, kapa'ina miamiai akepapin-auga auga ga'afa eoma keoma, o kapa aga'o ulalu papiau'i gapeni'i eoma keoma.

³⁰ Judas palafa eafia aisama, fiakoa mo e'ue epealai. Ke ega'ina auga gapiai emia.

Iesu Peto Isa Agepuniaiaina Auga Fouga Eifania
(Mateo 26:31-35; Mako 14:27-31; Luka 22:31-34)

³¹ Judas elao efua aisama, Iesu eifa einaka, “Pau Papiau Aumauni Gauga isapu akaiki'a eafia, ke au akaiki'a emia, ke Deo isafa ega akaiki'a ala koa auga Papiau Aumauni Gauga faagagai eafia efua.

³² Isa faagagai Deo ega isapu ke ega akaiki'a ala koa auga eafia koa aisama, Deo faagagai Isa Gauga ega akaiki'a, ke ega isapu ala koa auga agefoki agoisa. Ke fiakoa mo Deo isa isapu agepenia, ke au akaiki'a agepamia.

³³ “E'u imoi aumi, lau oi fou agaagu epo afaemaefa. Ke Iudea papiau'i lapaini'i koa i'opoga,

pau oi isafa lapainimi. Oi lau agokapuniau kai lau ala lalao auga oi ega afololao.

³⁴ “Ke lau iifa kapula mamaga oi lapenimi. Oi alomi ko'agai aga'o aga'o animi foani. Ke lau alou ko'agai oi animi laani koa i'opoga, oi isafa aga'o aga'o animi ega foani oma.

³⁵ Oi aga'o aga'o animi agoani aisama, oi lau e'u imoi auga papiau ma'oai akelogo,” eoma.

³⁶ Ega aisama Saimon Peto keoma auga isa epa'ani penia einaka, “Lopia, oi ala alolao?” eoma.

Ke Iesu einaka, “Lau ala alalao auga pau muniuai afololao kai, muniai kai alomai,” eoma.

³⁷ Ke Peto Iesu epa'ani penia pugu einaka, “Lopia, kapa puo pau munimuai afalafai? Lau ifou lalogoainiau oi faumuai alamae,” eoma.

³⁸ Ega aisama Iesu einaka, “Ko'a oi lau puouai alomae ma? Iifa gome maamuai laifania. O'olo aeagaga koa kai oi lau alopuniaiaianiau oiso alopamia,” eoma.

14

Iesu Auga Ama Deo Eega Kelao Auga Keagaga

¹ Iesu ega imoi epaini'i pugu einaka, “Folopopo alomi faemafu. Deo fopako'ania ke lau isafa fopako'aniau.

² Lau Amau ega e'ai afu ma'o kekae. Ke lau alalao egae oi afumi aga'o alaafia ageka. Laa'i koa aisama, ega'ina afuga fougā maamiaia falafania.

³ Ke lau alalao afumi alapafua ageka aisama, alamue alamai alaafimi fou agalao, ega koa oi isafa lau kapai alaagu egae fou faagu laoma.

⁴ Ke lau afu kapa alalao auga keagaga oi ologo,” eoma.

⁵ Ega aisama Tomas Iesu epainia einaka, “Lopia, oi ala alolao auga lai alalogo puo ala koa keaga ega'ina agalogo?” eoma.

⁶ Ke Iesu einaka, “Amau ega e'a ke eega olao ooma auga keagaga lau. Ke lau Deo ega iifa ko'a auga lapafokia. Ke lau mauni mamaga papiau lapeni'i. Ega puo kai aga'o ifo lau Amau eega afaelao kai, lau faagauai kai Amau eega agelao.

⁷ Oi lau amologoniau koa aisama, lau Amau isafa fologo. Ke pau lau ologoniau ke oisau kainai, lau Amau isafa ologonia ke oisa,” eoma.

⁸ Ega aisama Filip einaka, “Lopia, oi Amamu lai mopakinaimai, ega koa alomai agekaina,” eoma.

⁹ Ke Iesu einaka, “Filip, pau laa'i epomiafou fou alao amai mo ganinagai, oi lau alogoniau koa ma? Kaisau lau eisau auga Amau isafa eisa. Ega puo kapa puo Amau mapakinaimi looma?

¹⁰ Lau Amau alogai laague, ke Amau lau alouai eague auga alopako'ania ma? Ke iifa laifani'i au'i lau ifou e'u iifa laa'i. Kai Amau alouai eague auga ega pinauga ekapa.

¹¹ Lau laifa Amau alogai laague, ke Amau lau alouai eague laoma auga iifaga amopako'ania. Ke laa'i koa aisama, mirakulo lakapa'i au'i gou'i amoisa'i lau Amau amopako'ania.

¹² Iifa gome maamiafou laifania. Kaisau lau epako'aniau auga, lau kapa'ina lakapa'i au'i agekapa'i. Ke lau Amau eega alalao kainai, isa lau pinauga lakapa'i au'i mo afaekapa'i kai, laagai pinauga akaiki'a'i ipauma'i isafa agekapa'i.

13 Ke lau akauai kapa'ina agogoina auga alakapa, ega koa Gauga Ama ega akaiki'a ala koa auga agepafokia.

14 Ke oi kapa aga'o lau akauai agogoina auga alakapa," eoma.

Iesu Deo Ega Spiritu Ageulaisa Auga Fouga Eifania

15 Iesu ega imoi epaini'i pugu einaka, "Oi alomi ko'agai lau aniu oani koa aisama, lau iifa kapula oi lapenimi fokapa laoma auga agokapa.

16 Ke lau Amau alagoina Pipalagai Auga aga'o ageulai penimi. Ega koa isa oi fou agoagu aoniamo.

17 Ke ega'ina auga Deo ega Spiritu, Deo ega iifa koa'i epafokia auga oi alomia'i ageagu aoniamo. Agofa'a papiiau'i Deo akelogonia au'i, Pipalagai Auga ega'ina akeisaisa ke akelogonia puo akeumakalaina. Kai oi auga isa fou oagu puo, ologonia ke isa oi alomia'i ageagu.

18 Ke lau oi isagepa koa afalapua'afunimi kai, alamue eemi alafai.

19 Ke pau kina epo afaemaefa agofa'a papiiau'i lau afakeisau kai, oi auga lau agoisau. Ke lau laague aoniamo kainai, oi isafa agoagu aoniamo.

20 Ke ega kinagai Deo ega Spiritu ageake penimi aisama, lau Amau alogai laague, ke oi lau alouai oague, ke lau oi alomia'i laague auga agologo.

21 Ke kaisau lau e'u iifa kapula eafi'i kai'iai epea auga, alo ko'agai lau aniu eani auga. Ke kaisau alo ko'agai lau aniu eani auga, lau Amau isafa alo ko'agai isa anina ageani. Ke lau isafa alou ko'agai

isa anina alaani, ke lau ifou lau kaisau auga isa alapakina,” eoma.

²² Ega aisama Judas (Judas Iskariot laa'i kai, aga'o auga) eifa einaka, “Lopia, kapa puo oi kaisau auga lai alopakinaimai kai, agofa'a papiau'i auga afolopakina'i looma?” eoma.

²³ Ke Iesu einaka, “Kaisau alo ko'agai lau aniu eani auga, e'u pamalele kai'iai agepea. Ega aisama lau Amau alo ko'agai isa anina ageani, ke lau Amau fou isa eega agamai alogai agapagua agaagu.

²⁴ Kai kaisau alo ko'agai lau aniu aeani auga, e'u pamalele kai'iai afaepea. I'ina iifa'i a'o'i ologoni'i au'i, lau ifou apu laa'i kai, Amau lau eulaisau auga apuga.

²⁵ “Lau oi fou aaguega kai, i'ina kapa'i maamiai laifani'i.

²⁶ Kai Amau Pipalagai Auga, Isa ega Spiritu, lau akauai ageulai penimi. Ke isa kapa ma'oai agepamalelenimi, ke kapa ma'oai maamiai laifani'i au'i isafa agepaopolanimiti afaefuafua.

²⁷ Lau gagao oi lapenimi, ega'ina auga lau e'u gagao eemiat lapua'afuga. Ke lau kapa'ina lapenimi auga agofa'a papiau'i kepipeni koa i'opoga koa alapipeni. Ega puo foloopopo alomi faemafu ke folomani'i.

²⁸ “Lau alalao ke alamue eemi alamai auga fougalaifania ainau ologonia. Oi alomi ko'agai lau aniu oani koa aisama, lau Amau eka'egainiau auga eega alalao puo alogama fopa'aua.

²⁹ Lau ega'ina kapa'i akemia koa kai maamiai laifani'i, ega koa akemia aisama fopako'aniau laoma.

³⁰ Ke i'ina agofa'a lopiaga emai puo, lau oi fou aganini'ani epo afaemaefa. Isa ega isapuui kapa'ina lau faagauai ekapa auga, kapa aga'o lau faagauai aemia.

³¹ Kai lau Amau anina laani, ke lau Amau kapa'ina fakapa eoma auga i'opoga mo lakapa auga agofa'a felogo laoma,” eoma. Iesu ega'ina iifa'i eifani'i efua aisama, ega imoi epaini'i einaka, “Omai, i'ina afuga amapua'afuga alao,” eoma.

15

Au Ke Aga Fou Palapole'i

¹ Ke kekailai kepea alogai Iesu ega imoi epaini'i einaka, “Lau auga au euki auga, ke lau Amau auga uma alogai epinauga auga.

² Isa lau faagauai au aga epealai kai puaga aga'o aeoge auga efoua. Kai au aga kapa puaga eoge auga ekanina, ega koa puaga ma'o paisa feoge eoma.

³ Lau Deo ega iifa oi maamiai laifani'i au'i kai'iai oi alomi ofuga auga iikuga emia efua.

⁴ Oi lau alouai foagu ke lau oi alomiaia alaagu. Au aga aga'o ifo puaga afaeoge. Kai isa au ega'inagai age'afauka aisama kai puaga ageoge. Ega koa i'opoga, oi lau alouai afoloagu koa aisama, animi aga'o afolooge.

⁵ “Lau laifa pugu. Lau auga au, ke oi auga au ega'ina aga aumi. Au aga'o lau alouai ageagu, ke lau isa alogai alaagu koa aisama, isa au aga koa i'opoga puaga ma'o ageoge. Gome oi lau fou afalamia koa aisama, kapa aga'o agokapa afaekaina.

⁶ Ke kaisau lau fou afalaagu auga, au aga kefoua kepuake eka eogogo auga koa i'opoga. Au aga'i ega koa i'opo'i au'i keafiakae'i loai kepiuau'i keaga.

⁷ Kai oi lau alouai agoagu, ke e'u iifa alomia ageka koa aisama, kapa'ina anina oani auga lau Amau fogoina, ke Isa oi kapa'ina ogoina auga agepenimi.

⁸ Oi kapa'ina lau Amau ogoina auga agepenimi aisama, au aga puaga ma'o eoge koa i'opomi agomia, ke oi lau e'u imoi ko'ami auga papiau akelogo. Ega'ina agemia auga, oi faagamiai lau Amau ega akaiki'a ke ega isapu fou akefoki.

⁹ “Ke lau Amau alo ko'agai lau aniu eani koa i'opoga, lau isafa alou ko'agai oi animi laani. Oi lau alou ko'agai animi laani auga agugai foagu.

¹⁰ Ke lau Amau kapa'ina fakapa eoma eifa kapula peniau auga kai'iai lapea kainai, lau Isa alo ko'agai aniu eani auga laoga maina alogai laague, ke Isa alo ko'agai lau aniu eani. Ega koa i'opoga oi lau kapa'ina fokapa laoma auga kai'iai mo agopea koa aisama, oi lau alou ko'agai animi laani auga agugai agoagu.

¹¹ Lau ega'ina iifaga oi maamiai laifania, ega koa lau alou ala egama oma auga, oi isafa alomi ega fegama oma. Ke oi emi alogama ega'ina fepagai laoma.

¹² Lau e'u iifa kapula auga i'ina; Lau alou ko'agai oi animi laani koa i'opoga, oi isafa alomi ko'agai aga'o aga'o animi foani.

¹³ Kai aga'o ifo imauga afaelogoaina ekefa'a faugai afaemae. Kai kaisau ifo agelogoaina

ekefa'a ega'ina faugai agemae auga, iifa ko'a isa alo ko'agai ekefa'a anina eani alogaina auga. Ega'ina laoga maina auga kapa ma'oai eka'egaina.

¹⁴ Oi lau kapa'ina laifa kapulania auga agokapa aisama, oi lau ekefa'au.

¹⁵ Lau pau oi alaifanimi e'u pinauga aumi alaomaimi, gome pinauga auga, ega au akaiki'a pinauga kapa ekauga aelogo. Kai lau oi laifanimi ekefa'au laomaimi, gome lau Amau eegai kapa ma'oai lamaleleaini'i au'i oi lapalagonimi.

¹⁶ Oi lau alokinaniau kai lau oi lakinanimi, ega koa folao puami ma'o fooge laoma. Ke puami ega'ina auga akeka aoniamo au'i pua'i fooge. Ega koa lau akauai kapa'ina Amau agogoina auga agepenimi.

¹⁷ I'ina auga lau e'u iifa kapula auga; Oi alomi ko'agai aga'o aga'o animi foani," eoma.

Agofa'a Papiiau'i Iesu Muninai Kepea Papiiau'i Ani'i Akeani

¹⁸ Iesu eifa pugu einaka, "Agofa'a papiiau'i oi animi afakeani koa aisama, isa lau aniu akeani kaukau auga foopolaga.

¹⁹ Oi i'ina agofa'a apuga amomia koa aisama, oi isa apuga ipauma koa i'opomi puo alo ko'agai animi feani. Kai agofa'a alogai lau oi lakinanimi laafilaimi puogai, i'ina agofa'a papiiau'i oi animi akeani.

²⁰ Ke lau oi maamiai iifa i'ina laifania auga foopolaga alomiai feka: 'Pinauga auga ega au akaiki'a aeka'egaina,' laoma. Ke agofa'a papiiau'i lau keafi apalaniau koa aisama, oi isafa akeafi

apalanimi. Ke isa lau e'u pamalele kai'iai kega-pea koa aisama, oi emi pamalele isafa kai'iai fekepea.

²¹ Lau akau puogai isa oi ma'oai ega akeafi apala omaimi, gome isa lau eulaisau auga oko akelogo.

²² Lau falamai isa maa'iai falanini'ani koa aisama, isa laomai apala kekapa'isa auga kelelega alo'iai faeka. Kai pau lau lamai ke kapa'ina apala auga lapakinai'i puo, isa laomai apala kekapa auga kelelega alo'iai ageka paisa.

²³ Ke kaisau lau aniu aeani auga, lau Amau isafa anina aeani.

²⁴ Lau papiiau aga'o pinauga aekapakapa'i au'i isa epo'iai lakapai'i puo, isa laomai apala'i kekapa'i au'i kelele'i alo'iai kekae. Ke pau isa lau mirakulo lakapai'i keisa'i mo ganinagai, alo'i ko'agai lau ke Amau fou animai akeani.

²⁵ Kai iina koa emia auga, Deo ega iifa pukagai Moses ega iifa i'ina kepapua auga ko'a mo emia: 'Lau kapa apala aga'o isa ee'iai alakapa'isa kai isa alo'i ko'agai lau aniu akeani.'

²⁶ "Pipalagai Auga Deo ega Spiritu, ke Deo ega iifa ko'a epafokia auga lau Amau eegai alaulaisa oi eemi agemai aisama, isa lau fou ko'a mo ageifafoua.

²⁷ Kai la'ina lapamalele aisama, oi lau fou alao amai puo, oi isafa lau fou ko'a mo foifafoua," eoma.

16

¹ Ke Iesu ega imoi epaini'i pugu einaka, "Lau oi

☆ 15:25: Sam 35:19; 69:4

maamiai ega'ina iifa'i ma'oai laifani'i ega koa oi keaga i'oina foloafia laoma.

² Ke papiiau oi la'afou afugai akepapealaimi. Ke kina aga'o agemai, ke ega'ina kinagai aufalao aga'o oi ageaupuguimi aisama, ageopolaga isa Deo ega pinauga ekapa ageoma.

³ Isa lau Amau ke lau fou akelogonimai puo, i'ina kapa'i oi faagamiai akekapa'i.

⁴ Lau i'ina kapa'i maamiai laifani'i, ega koa ega'ina kina agemai aisama, kapa laoma oi ainami lapalogo auga foopolaga laoma. Ke lau i'ina iifa'i oi maamiai alaifa kakau'i, gome lau oi fou aagu paisa.”

Deo Ega Spiritu Ega Pinauga

⁵ Ke Iesu eifa pugu einaka, “Pau lau eulaisau auga eega alalao kai, oi epomiaiai kai aga'o alopa'ani peniau aloinaka, ‘Oi ala alolao?’ alooma.

⁶ Ke laifa lau eulaisau auga eega alalao laoma kainai, oi alomi emafu alogaina.

⁷ Kai iifa gome maamiai laifania. Lau alalao auga oi faumiai felo. Gome lau afalalao koa aisama Pipalagai Auga afaemai. Kai lau alalao koa aisama, isa alaulaisa agemai.

⁸ Ke Pipalagai Auga ega'ina agemai aisama, agofa'a papiiau'i e'i laomai apala'i kapa'ina auga agepakina'i. Ke Deo agogai alo opai lao'i mai'i kapa'ina auga isafa agepakina'i. Ke Deo papiiau e'i laomai felo o apala afa agepeni'i auga kapa'ina auga isafa agepakina'i.

⁹ Ke isa lau akepako'aniau kainai laomai apala'i kekapa'i auga isafa agepakina'i.

¹⁰ Ke lau Amau eega alalao ke oi afofoisau pugu kainai, papiâu ala fekeoma alo'i opaina femia auga agepakina'i.

¹¹ Ke lau puouai Deo i'ina agofa'a i'ima auga Satani ega laomai afa epeniia efua, ke Deo ageoge lau akepako'aniau au'i e'i laomai apala afa agepeni'i auga agepakina'i.

¹² “Lau iifa ma'o kekae maamiai faifani'i kai ma'oai alaifani'i a'o'i agologo afaekaina.

¹³ Kai Deo ega Spiritu, Deo ega iifa ko'a epafokia auga agemai aisama kai, isa oi agepapeaimi Deo ega iifa ko'a'i au'i ma'oai agepalogonimi. Ke isa ifo ega logoai afaenini'ani kai, isa Deo eegai kapa'ina a'o elogo auga mo ageifania. Ke isa kapa'ina muni akemai au'i isafa ageifani'i.

¹⁴ Ke isa kapa'ina lau apu auga ageafia oi maamiai ageifafoua kainai, isa lau isapu akaiki'a ke eaea akaiki'a laafia auga agepafokia ke au akaiki'au agepamiaisau.

¹⁵ Ke kapa ma'oai lau Amau apuga auga lau apu. Ega kainai lau laifa, Deo ega Spiritu kapa'ina lau apu auga ageafia oi maamiai ageifafoua laoma.

¹⁶ Ke kina emai afa'agamo afofoisau pugu kai muniai kina epo afaemaefa agoisau pugu,” eoma.

Iesu Ega Imoi Alo'i Emafu Kai Alo'i Agegama Pugu

¹⁷ Ega aisama Iesu ega imoi isa'i ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, “Isa eifa lau Amau eega alalao puo, kina emai afa'agamo afofoisau pugu, ke kina epo afaemaefa agoisau pugu eoma auga kapa'ina eifania?” keoma.

18 Ke epo'iai kepa'ani paisa keinaka, “Isa kina emai afa'agamo eoma auga kapa'ina eifania? Ke isa kapa'ina eifania auga i'a oko alalogo,” keoma.

19 Ega aisama Iesu isa kapa'ina kegapa'ani penia keoma auga elogo puo, epaini'i einaka, “Oi lau laifa, kina emai afa'agamo afofoisau, ke muniai kina epo afaemaefa agoisau pugu laoma iifaga kapa'ina eifania auga pa'ani ifomi epomiaia opa'ani ma?

20 Iifa gome maamiaia laifania. Agofa'a papiiau'i alo'i agegama alogai, oi auga agoapepe agopinapina. Oi alomi agemafu kai, emi alomafu ega'ina agepopo alomi agegama.

21 Ke papie aga'o imoi gapamauga eoma aisama, ega mauni kina ekaina puo kiekie akaiki'a eafia. Kai imoi agofa'ai emauni aisama, ega alogamai mauni kiekie ega'ina e'agegeaina.

22 Ega koa i'opoga, oi isafa eemiai ega koa agemia. Pau oi emi alomafu kina kai lau oi alaisami pugu, ke alomi agegama alogaina. Ke kai aga'o ega'ina alogama afaefaniami.

23 Ke ega kinagai oi lau eeuai kapa aga'o afologoina. Iifa gome maamiaia laifania. Lau akauai kapa'ina Amau agogoina auga agepenimi.

24 Oi lau fou alao amai mo alogai, ke emai mo i'ina kinagai auga, lau akauai kapa aga'o lau Amau alogoinia. Kai pau lau akauai Amau amogoina, ke kapa'ina ogoina auga agoafia ega koa alomi agegama alogaina.

25 “Lau palapoleai oi maamiaia lanini'ani. Kai kina aga'o agemai aisama, lau palapoleai oi maamiaia afalanini'ani pugu. Kai lau Amau foug

oi maamiai alaifa ofakaea agologo.

²⁶ Ke ega kinagai oi lau akauai Amau agogoina. Lau alaifa lau oi faumiai lau Amau alagoina alaoma.

²⁷ Gome oi alomi ko'agai lau aniu oani, ke lau Amau eegai lamai auga opako'ania puo, lau Amau ifo isafa alo ko'agai oi animi eani.

²⁸ Iifa gome, lau Amau eegai lamai i'ina agofa'a alogai lakoko. Ke pau lau i'ina agofa'a alapua'afuga alamue Amau eega alalao," eoma.

²⁹ Ega aisama Iesu ega imoi keifa keinaka, "Moisa! Pau palapoleai alonini'ani kai loifa ofakaea mo ainamu alogo.

³⁰ Pau lai alogo oi kapa ma'oai lologo. Ega puo aufalao aga'o oi fepa'ani penio auga anina aloani. I'ina kapa'i kai'iai oi Deo eegai lomai auga lai apako'ania," keoma.

³¹ Ega aisama Iesu einaka, "Oi pau fuagai kai lau opako'aniau.

³² Kai kina aga'o emai ke ega'ina kina emai efua. Ega'ina kinagai oi agokani okaoka aua mo emi pagua agolao. Kai oi lau agopua'afuniau mo ganinagai, lau Amau fou aaguega puo lau ifou mo afalaagu.

³³ "Lau i'ina kapa'i maamiai laifani'i, ega koa oi lau fou agaagu puogai oi gagao alomiai ageka. I'ina agofa'agai oi kiekie akaiki'a'i agoafi'i. Kai alomi fekapula folomani'i. Lau i'ina agofa'a lapalutinia efua," eoma.

17

Iesu Ega Imoi Fau'iai Emegamega

¹ Iesu ega'ina iifa'i eifani'i afegai, ufa eakae penia kai emegamega einaka, “Amau, kina emai efua. Ega puo Oi Gaumu ega isapu, ke ega akaiki'a ala koa auga papiiau mopakina'i, ega koa Oi Gaumu isafa Oi emu isapu, ke emu akaiki'a ala koa auga papiiau fepakina'i.

² Gome Oi isa isapu lopeniia papiiau ma'oai fe'ima'i ega koa papiiau ma'oai isa lopenia au'i, agu pagai maunina fepeni'i looma.

³ Ke papiiau agu pagai maunina kegaafia keoma auga iina koa; isa Oi ifomu mo Deo ipaumamu aumu fekelogonio, ke lau Iesu Kristo Oi loulaisau au isafa fekelogoniau looma.

⁴ Lau Oi pinauga lopeniiau auga lakapaisa efua faagagai, Oi emu isapu ke emu akaiki'a ala koa auga aagoai papiiau lapakina'i efua.

⁵ Ke Amau, agofa'a aegama koa kai lau Oi fou aagu kinagai emu akaiki'a, ke emu isapu fou aafia. Ke pau Oi loague agomuai emu akaiki'a, ke emu isapu ega'ina fou mopakina'i laoma.

⁶ “Oi papiiau kapa'i mo agofa'ai lopapealai'i lau lopeniiau au'i, Oi kaisau auga lapalogoni'i efua. Ega'ina papiiau'i Oi emu papiiau kai lau lopeniiau, ke isa Oi emu iifa kai'iai mo kepea.

⁷ Ega puo kapa ma'oai lopeniau au'i Oi eemuai kemai auga isa kelogo.

⁸ Gome Oi iifa lau lopeniiau au'i isa lapeni'i, ke isa ega'ina iifa'i keafii'i kai'iai kepea. Ke lau Oi eemuai lamai auga isa kelogo felo, ke Oi lau loulaisau auga kepako'ania.

⁹ Lau isa fau'iai lamegamega. Ke lau agofa'a faugai alamegamega kai papiiau lau lopeniau au'i

fau'iai lamegamega, gome isa Oi emu papiiau.

¹⁰ Kapa ma'oai lau apu kemia au'i Oi apumu. Ke kapa ma'oai Oi apumi kemia au'i lau apu. Lau e'u isapu ke e'u akaiki'a ala koa auga ega'ina kapa'i ma'oai faaga'iai keisa'i.

¹¹ Lau Oi eemu lafai puo, agofa'ai afalaagu mo afaelao kai isa auga i'ina agofa'agai akeagu mo agelao. Ega puo Amau, Alo lolofa Aumu, Oi akamu isapuga lau lopeniau auga isapugai isa kapa apala'i ee'iai mopakaisapu'i, ega koa Oi lau fou aga'omo amia koa i'opoga, isa isafa aga'omo kegamia laoma.

¹² Lau isa fou aague alogai lau aka lope-niau auga isapugai isa kapa apala'i ee'iai lapakaisapu'i ke kania'i laagamauga. Ke isa epo'iai kai aga'o aegea kai Oi emu iifa ko'a femia kainai au ipeliai emai auga mo egea.

¹³ “Lau pau Oi eemu alafai kai, lau agofa'ai laaguega kai i'ina kapa'i laifani'i, ega koa lau e'u alogama ala koa auga isa isafa alo'iai fepogu laoma.

¹⁴ Lau Oi emu iifa isa lapeni'i ke agofa'a isa ani'i aeani. Gome isa auga lau koa i'opou i'ina agofa'a papiiau'i laa'i.

¹⁵ Lau e'u megamega auga, Oi isa i'ina agofa'agai foafi'au'i alaoma kai, Oi isa laomai apala ikapa auga eegai fopakaisapu'i laoma.

¹⁶ Ko'a ipauma, lau i'ina agofa'a papiiau laa'i koa i'opoga, isa isafa i'ina agofa'a papiiau'i laa'i.

¹⁷ Ke Oi ifomu emu iifa ko'a ipaumagai alo lolofa au'i mopamia'i. Iifa gome Oi emu iifa auga ko'a ipauma.

18 Oi lau loulaisau lamai agofa'ai koa i'opoga, lau isafa isa laulai'i kepealai i'ina agofa'a kelao.

19 Ke isa fau'iai lau ifou imaaui elolofa emu pinauga lakapaisa Oi lapeniio, ega koa isa isafa ifo'i imaaui felolofa Oi emu pinauga alo'i ko'agai fekekapa laoma.

20 “Lau e'u imoi au'i mo fau'iai alamegamega kai, isa lau fou akeifafoua alogai kaisau lau akepako'aniau au'i isafa fau'iai lamegamega.

21 Ega koa Amau, Oi lau alouai loague ke lau Oi alomuai laague koa i'opoga, isa isafa ma'oai aga'omo fekemia. Ke isa i'a fou aga'omo'a famia, ega koa agofa'a papiiau'i Oi lau loulaisau auga fekepako'ania laoma.

22 Oi emu isapu ke emu akaiki'a fou lau lopeniaui auga isa lapeniii'i, ega koa Oi lau fou aga'omo amia koa i'opoga, isa isafa aga'omo fekemia laoma.

23 Ke lau isa alo'iai faagu, ke Oi lau alouai foagu. Ke iifa gome isa moafi kaigugu'i aga'omo kegamia, ega koa Oi lau loulaisau auga agofa'a papiiau'i fekelogo. Ke Oi lau aniu loani koa i'opoga, isa isafa ani'i ega loani oma auga isafa agofa'a papiiau'i fekelogo laoma.

24 “Amau, agofa'a aagama koa kai lau aniu loani kainai, emu isapu ke emu akaiki'a fou lopeniaui. Ke pau lau anina laani papiiau Oi lopeniaui au'i, lau e'u aguagu afugai fekeagu, ega koa e'u isapu ke e'u akaiki'a fou lopeniaui auga fekeisa laoma.

25 “Amau, Alo Opai Aumu, agofa'a papiiau'i Oi akelogonio mo ganinagai lau Oi lalogonio, ke Oi lau loulaisau auga lau e'u imoi kelogo.

²⁶ Lau Oi kaisau auga isa lapalogoni'i ke alapal-ogoni'i afaefuafua ega koa Oi alomu ko'agai lau aniu loani auga laoga maina isa alo'iai feka, ke lau ifou isafa isa alo'iai faagu laoma.”

18

Iesu Isafina Kelao

(Mateo 26:47-56; Mako 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Iesu ega emegamega oma efua aisama, ega imoi fou ega'ina afuga kepua'afuga laloa aka Kidron keoma auga afugai feisai kepea pagai. Ke kelao apiegai aisama uma aga'o egae keisa ke ega'ina uma alogai kekoko.

² Pau Judas, Iesu e'afa'afalaina auga ega'ina afuga elogo, gome kina ma'o Iesu ega imoi fou egae kela'afou.

³ Ega puo Judas ke Faliseo au'i fou ifani au'i ma'o, ke sakedote lopia'i keulai'i au'i isa'i e'afeini'i kemai. Ke isa ikui, lanepa, ke pipaini amu'i fou keafii'i kelao ega'ina afugai.

⁴ Ega aisama Iesu kapa'ina isa faagagai agemia auga ma'oai elogo puo, elao ega'ina papiiau'i ma'oai epa'ani peni'i einaka, “Oi kaisau oka-puga?” eoma.

⁵ Ke isa keinaka, “Iesu Nasareta auga akapuga,” keoma.

Ke Iesu einaka, “Lau inamo'eu,” eoma. (Ega'ina alogai Judas Iesu e'afa'afalaina auga isafa isa fou egae keapa.)

⁶ Ke Iesu eifa einaka, “Lau inamo'eu,” eoma aisama keapakua ke'ualai a'isaai.

⁷ Ke Iesu isa epa'ani peni'i pugu einaka, “Oi kaisau okapuga?” eoma.

Isa keinaka, “Iesu Nasareta auga akapuga,” keoma.

⁸ Ke Iesu einaka, “Lau lapainimi lau inamo'eu. Oi lau okapuniaua koa aisama, i'ina au'i amopua'afuni'i kegalao,” eoma.

⁹ Iina koa emia ega koa isa ifo iifa iina eifa oma auga ko'a femia kainai: “Oi lau papiua lopeniaua au'i aga'o alapagea.”

¹⁰ Ega'ina alogai Saimon Peto keoma auga ifani a'ifaga egegai eka auga efuaua, sakedote lopia fa'aga ega pinauga auga aga'o aina kaina kaina efoua. Pinauga auga ega'ina aka Malkus.

¹¹ Kai Iesu Peto eifa kapula penia einaka, “Oi emu ifani a'ifaga afugai mofaukamue! Oi loopo-laga lau Amau, fakiekie eoma auga kaputina falainu ma looma?” eoma.

Iesu Keafia Anas Eega Kelaoaina

(Mateo 26:57-58; Mako 14:53-54; Luka 22:54)

¹² Egae kai Roma ifani au'i ma'o, ke ifani au'i 1000 e'ima'i lopiaga, ke Iudea papiua'i ke'ima'i au'i fou Iesu keafia kegopeisa.

¹³ Egae kai keafia Anas eega kelaoai kakaua. Anas auga Kaiafas ega'ina inipogai sakedote lopia fa'a emia auga gafa.

¹⁴ Kaiafas ega'ina Iudea papiua'i magogo'i euania einaka, au aga'omo papiua ma'oai fau'iai agemae auga felo eoma auga.

Peto Iesu Epuniaiai Kakaua Auga Fouga

(Mateo 26:69-70; Mako 14:66-68; Luka 22:55-57)

15 Iesu keafiaa kelaoaina alogai, Saimon Peto keoma auga imoi aga'o fou Iesu muninai mo kelao. Ke sakedote lopia fa'a auga ega'ina imoina auni'i kelogoni'i puo isa Iesu fou keapafou sakedote lopia fa'a afugai kekoko.

16 Kai Peto auga ega'ina afuga pa'afina afegai eapa isa e'imaisa. Iesu ega imoi ega'ina sakedote lopia fa'a fou kelogoni'i auga emue emai ifiao egae pa'afi akegai eapa epinauga auga epainia elogo kai Peto epakoko.

17 Ega aisama ifiao pa'afi akegai eapa auga Peto epa'ani penia einaka, “Iifa gome oi ega'ina auga ega imoi aga'o laa'i ma?” eoma.

Ke Peto einaka, “Laa'i, lau isa ega imoi aga'o laa'i,” eoma.

18 Ke afu ekeke'a alogaina puo sakedote lopia fa'a ega pinauga au'i ke papiiau ke'ima'i au'i fou lo kepaaga kai keapa lofe egagai'i. Ke Peto isafa isa fou egae keapa lo egagaisa.

*Iesu Sakedote Lopia Fa'a Agogai Iifa Epakaisa
(Mateo 26:59-66; Mako 14:55-64; Luka 22:66-71)*

19 Ega'ina alogai sakedote lopia fa'a Iesu ega pamalele ke ega imoi fou pa'ani'i epa'ani.

20 Ega aisama Iesu einaka, “Lau la'afouai papiiau ago'iai lanini'ani ofakae mo. Ke aufa kina oi emi la'afou afu'iai, ke Deo ega e'ai Iudea papiiau'i ma'oai kemai kela'afou ago'iai lapamalele. Ke kapa aga'o ogefakaei alaifania.

21 Kai kapa puo lopa'ani peniau? Lau ainau kelogo au'i mopa'ani peni'i. Moisa! Isa lau kapa'ina laifania auga kelogo,” eoma.

²² Iesu ega eifa oma aisama, Iudea papiâu'i ke'ima'i au'i aga'o egae eapa auga Iesu epoaia kai einaka, “Isa sakedote lopia fa'a kai ala koa ega lopaini oma?” eoma.

²³ Ke Iesu einaka, “Lau iifa aga'o laifa apalania koa aisama, ega'ina fouga moifania. Kai lau iifa ko'a laifa koa aisama, kapa puo lau lopoaisau?” eoma.

²⁴ Ke Anas Iesu epa'ani penia afegai, ima igope auga ekaega kai eulaisa sakedote lopia fa'a Kaiafas eega elao.

Peto Iesu Epuniaiaina Pugu

(Mateo 26:71-75; Mako 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Ega'ina alogai Saimon Peto keoma auga lo eegai eapa egagaisa alogai, egae fou keapa au'i isa kepainia keinaka, “Iifa gome, oi ega'ina auga ega imoi aga'o laa'i ma?” keoma.

Ke Peto epuniaia einaka, “Laa'i, lau isa ega imoi aga'o laa'i,” eoma.

²⁶ Ega aisama sakedote lopia fa'a ega pinauga auga aga'o Peto aina efoua auga aaga akina auga Peto epainia einaka, “Oi ega'ina auga fou uma alogai oapa alaisami ma?” eoma.

²⁷ Kai Peto epuniaia pugu. Ega aisama fiakoa mo o'olo eagaga.

Iesu Pilato Agogai Iifa Epakaisa

(Mateo 27:11-18, 20-23; Mako 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Iesu Kaiafas agogai iifa epakaisa afegai, amagai ipauma keafiia Roma kafanaga ega e'a ke-laoaina. Kai isa e'i kagakaga kainai alo'i aiofugai

Pasover miamia fo'amaga fekeania keoma puo, kafana ega e'ai akekoko.

²⁹ Ega puo Pilato emai isa ee'iai kai epa'ani peni'i einaka, “Oi i'ina auga kapa'ina apala eka-paisa puo iifaga fopakaisa ooma?” eoma.

³⁰ Ke isa keinaka, “Isa painao auga laa'i koa aisama, lai isa oi imamuai falapaaua,” keoma.

³¹ Ke Pilato einaka, “Oi ifomi amoafia ke isa kapa'ina apala eka-paisa auga, ifomi emi iifa Moses epenimi auga kainai afa amopenia,” eoma.

Ega aisama Iudea papiiau'i iifa kepamue keinaka, “Lai aufalao aga'o fapamaea auga isapuga eemaisai laa'i,” keoma.

³² Ega koa emia auga, Iesu ifo ala agemae oma eoma auga iifaga, ko'a mo femia kainai ega emia oma.

³³ Ke Pilato emue elao ega e'ai Iesu eifaga kai epa'ani penia einaka, “Oi Iudea au'i e'i kin ma?” eoma.

³⁴ Ega aisama Iesu pa'aniai isa ega iifa epamue einaka, “Ega'ina iifaga oi ifomu opolamuai emai loifania, o papiiau isa'i lau fou maamuai keifania ma puo loifania?” eoma.

³⁵ Ke Pilato einaka, “Oi loopolaga lau Iudea au ma looma? Oi ifomu emu papiiau ke sakedote lopia'i fou oi lau imauai kepaauiso. Oi kapa'ina lokapaisa?” eoma.

³⁶ Ke Iesu einaka, “Lau e'u agofa'a auga i'ina agofa'a alogai laa'i. Lau e'u agofa'a inae gamia koa aisama, e'u pinauga au'i fekemai fauai fekepipaini puo, Iudea papiiau'i lau keafiiu au'i fekepaapakipo'i fakeafiau. Kai lau e'u agofa'a auga afu i'oinagai ekae,” eoma.

³⁷ Ega puo Pilato einaka, “Ega koa aisama oi kin ma?” eoma.

Ke Iesu einaka, “Oi lau kin looma auga egamo'e loifania. Iifa gome, ega'ina kainai lau lamauni, ke ega'ina kainai lau lamai i'ina agofa'agai ega koa Deo ega iifa ko'a auga faifafoua laoma. Ke papiiau ma'oai Deo ega iifa ko'a agugai keagu au'i, lau ainau kelogo,” eoma.

³⁸ Iesu ega eifa oma aisama, Pilato epa'ani einaka, “Kapa'ina auga iifa ko'a?” eoma.

*Iesu Kolotiai Femae Auga Iifaga Kepaapa
(Mateo 27:15-31; Mako 15:6-20; Luka 23:13-25)*

Ke ega'ina pa'anina epa'ani afegai, epealai Iudea papiiau'i ee'i elao pugu epaini'i einaka, “Lau isa ega kelele afa aga'o fapenia koa auga alakapulaisa.

³⁹ Kai oi emi kagakaga kainai aufa inipoai Pasover miamiagai lau tipula auga aga'o lapapa-pealaisa. Ega puo oi anina oani lau oi Iudea aumi emi kin mapapealaisa ma ooma?” eoma.

⁴⁰ Kai isa ma'oai keagaga pugu keinaka, “Laa'i, isa laa'i kai Barabas anina aani,” keoma. Barabas auga painao auga apala

19

ipauma auga, papiiau eaunii'i kai e'i amu epainaoni'i auga. ¹ Ega'ina afegai Pilato ega ifani au'i epaini'i Iesu keafiia kelaoaina kegapukia.

² Ke ifani au'i ega'ina a'ifu keafipo'e kin kania'iai kraon keogeoge auga koa kepamia Iesu kaniagai keogeisa. Egae kai kepa'aua Roma ifani

lopia'i au'i mo afe'i tiapuga umuga eaea* kei'iuka
auga tiapuga kepai'iuka.

³ Ke kelao eegai kai keifa keinaka, “Iudea au'i
e'i kin, amaa afagaina,” keoma. Ega'ina keifania
ke me'e kepoaisa.

⁴ Ke Pilato epealai emai pugu kai Iudea papiau'i
epaini'i einaka, “Lau isa kelele aga'o ekapaisa,
ke afa fapenia koa auga alakapulaisa. Ega puo
lapapealaisa oi eemi lamaiseina amoisa laoma,”
eoma.

⁵ Ke a'ifu keafipo'e kraon koa kepamia Iesu
kaniagai keoge auga eka ke afe tiapuga umuga
eaea kepai'iuka auga fou faagagai kekaega kai
epealai emai aisama, Pilato Iudea papiau'i egae
keapa au'i epaini'i einaka, “Au inamo'e amoisa,”
eoma.

⁶ Sakedote lopia'i ke Iudea papiau'i ke'ima'i
au'i Iesu keisa aisama keagaga keinaka, “Kolotiai
moau'u'ua! Kolotiai moau'u'ua!” keoma.

Kai Pilato einaka, “Lau isa ega kelele aga'o
ekapaisa, ke afa fapenia koa auga alakapulaisa
puo oi isa amoafia kolotiai amoau'u'ua,” eoma.

⁷ Kai Iudea papiau'i iifa kepamue keinaka, “Lai
Moses ega iifa epeniimai eemaisai ekae. Ke
ega'ina iifaga kainai isa femae, gome isa ifo eifaga
Deo Gauga eoma,” keoma.

⁸ Pilato papiau'ega keifa oma aina'i elogonia
aisama emani'i alogaina.

⁹ Ega puo ega e'a alogai ekoko pugu. Egae
kai Iesu epa'ani penia einaka, “Oi afu kapagai
lomai?” eoma. Kai Iesu iifa aga'o aepamue.

* **19:2:** Pilitani malagai, 'purple'

¹⁰ Ega puo Pilato Iesu epainia pugu einaka, “Oi lau e'u iifa afa afolopamue ma? Oi fapapealaiso o kolotiai fapamaeiso auga isapuga lau eeuai ekaega auga aloisa ma?” eoma.

¹¹ Ega aisama Iesu einaka, “Deo oi isapu epeniio puo oi lau lo'imaisau. Ega puo papiau kapa lau oi imamuai epaauiso auga ega laomai apala akaiki'a ipauma auga alogai gamuga ageopo,” eoma.

¹² Pilato Iesu ega eifa oma aina elogonia aisama, keaga aga'o ekapunia Iesu gapapealaisa eoma. Kai Iudea papiau'i keagaga paisa keinaka, “Oi i'ina auga alopapealaisa agelao koa aisama, oi Sisa ekefa'a laa'i. Kaisau ifo eifaga kin eoma auga Sisa ega ou auga,” keoma.

¹³ Pilato papiau ega keifa oma aina'i elogonia aisama, Iesu epapealaisa emai afegai, ke isa ifo auga iifa ipakainai papiau e'i laomai felo, o apala afa kepeni'i auga afugai eagu. Ke ega'ina afuga auga kepo akaiki'a'iai aguau afuga kekapaisa puo kepafaala ‘Kepo Afuga’ keoma. Ke ega'ina afuga Hibu mala'iai keifaga Kabata keoma.

¹⁴ Ega'ina kapa'i auga fafoko Pasover miamia agemia, ke pau atiafa koa i'opoga auga ega'ina kapa'i kemia.

Ke Pilato Iudea au'i epaini'i einaka, “Oi emi kin inamo'e amoisa,” eoma.

¹⁵ Kai isa keagaga pugu keinaka, “Moafia molaoaina kolotiai moau'u'ua,” keoma.

Ke Pilato epa'ani einaka, “Oi anina oani lau oi emi kin kolotiai maau'u'ua ma ooma?” eoma.

Kai sakedote lopia'i iifa kepamue keinaka, “Lai emai kin i'oina aga'o laa'i kai Sisa mo ifogamo,” keoma.

¹⁶ Ega puo Pilato fuagai isa ima'iai epaaua, kolotiai kegaau'u'ua eoma.

*Iesu Kolotiai Keau'u'ua
(Mateo 27:32-44; Mako 15:21-32; Luka 23:36-43)*

Pilato Iesu isa ima'iai epaaua puo, ifani au'i kelao Iesu keafiaa kelaoaina.

¹⁷ Ke koloti keafiaa Iesu kepeniia, ke isa ifo ega koloti epuaisa elao afu aka ‘Kania Uniaga’ keoma auga afugai. Ega'ina afuga Hibru malagai auga Kolkota keoma.

¹⁸ Egae Iesu ke au auni'i fou kolotiai keau'u'u'i, aga'o kainai ke aga'o lafaninai ke isa auga ipuainagai emia.

¹⁹ Ke Pilato malele aga'o epapua umania mo kolotiai Iesu kania laagai keau'u'ua. Ega'ina malelega iina eifa oma:

IESU NASARETA AUGA IUDEA AU'I E'I KIN.

²⁰ Iudea papiiau'i ma'o ega'ina malelega keakae keisa kekuapinia, gome Iesu kolotiai keau'u'ua afuga auga Ierusalem taonina eegai mo. Ega'ina malelega auga Hibru, Latin, ke Grik mala'iai kepapua.

²¹ Kai Iudea papiiau'i e'i sakedote lopia'i ega'ina malelega keisa aisama, Pilato kelo'u penia keinaka, “Iudea Au'i E'i Kin folopapua kai, ‘T'ina auga eifa lau Iudea au'i e'i kin’ eoma auga mopapua,” keoma.

²² Kai Pilato einaka, “Lau kapa'ina lapapua auga, lapapua efua,” eoma.

²³ Ke ifani au'i Iesu kolotiai keau'u'ua aisama, afe tiapuga auga keafia ke'i'inia pani kepamia kai, epo'iai aga'o aga'o keafia. Ke ega tiap afe tiapuga eegai auga isafa keafia. I'ina tiapuga auga falapa ipauma tiapuga aga'o fou akekaifoua. Kai papa tiapuga auga eka mo.

²⁴ Ke ifani au'i ega'ina tiapuga keisa aisama, ifo'i mo epo'iai keifa keinaka, "I'ina tiapuga fala'i'ina kai, egeai ama'opo kaisau ageafia auga amaisa," keoma.

Ega'ina emia ega koa Deo ega iifa pukagai, Deo ega iifa iina kepapua oma auga ko'a mo emia.

"Lau afeu tiapuga isa epo'iai ke'eaisa kai egeai ke'opoisa kaisau ageafia auga kegaisa," keoma. *Sam 22:18*

Ega puo ifani au'i iina kekapa oma Iesu afe tiapuga keafia.

²⁵ Ke Iesu ina Maria, ke Iesu akina, ke Kleopas akafa aka Maria, ke Maria Makdalena fou egae Iesu ega koloti eegai keapa.

²⁶ Ke Iesu isa ina, ke ega imoi anina eani alogaina auga fou egae keapa eisa'i aisama, ina epainia einaka, "Moisa! Papie, i'ina oi gaumu," eoma.

²⁷ Ke imoi ega'ina auga epainia einaka, "Moisa! I'ina oi inamu," eoma. Ke ega'ina kina afegai, Iesu ega imoi ega'ina auga ina Maria elaoaina auni'i isa ega e'ai keagu.

Iesu Emae
(*Mateo 27:45-56; Mako 15:33-41; Luka 23:44-49*)

²⁸ Ke Iesu kolotiai e'afaega kai, isa kapa ma'oai fekapa'i eoma auga ekapai'i efua, ega koa Deo ega

iifa pukagai isa fouga kepapua au'i ma'oai ko'a'i mo kemia auga elogo puo eifa einaka, “Aisou ekupu,” eoma.

²⁹ Ega'ina alogai oga aga'o alogai fino epiligu auga ake epogu egae kainagai mo eagu. Ega puo ifani au'i tiapu aga'o finoai kekafufuinia, ke hisop keoma auga agagai kegopeisa kai, kekaaua Iesu fifinagai keogeisa gainu keoma.

³⁰ Ke Iesu fino einu afegai, eifa einaka, “Mo efua,” eoma. Ke kania eogekipo emae.

³¹ Ke Iesu kolotiai keau'u'ua kina auga, Iudea papiiau'i pinauga ma'oai kepafua'i auga kina. Ke agegani auga Iudea papiiau'i Deo keau afagaina kina kai, ega'ina kina auga Pasover miamia kina puogai, kina akaiki'a ipauma aga'o. Ke Iudea papiiau'i au au'i oiso kolotiai ke'afa au'i imaaui Deo keau afagaina kinagai egae kolotiai feke'afa auga anina akeani. Ega puo Pilato kepainia ife'i kegaauoni'i kegamae kai imaaui fekeafiopu'i keoma.

³² Ega puo ifani au'i kemai au aga'o Iesu fou kolotiai keauu'u'i au'i auga aga'o ife keaupo kakau'i. Ke kelao aga'o isafa ife keauponi'i.

³³ Kai kemai Iesu eegai aisama emae efua keisa puo, ife akeauoni'i.

³⁴ Kai ifani auga aga'o ega iso eafia Iesu mape efau kanina. Ega aisama fiakoa mo Iesu mapegai ifa fei fou kelolo.

³⁵ Ke au aga'o kapa'ina emia eisa auga eifafoua, ega koa oi isa fopako'ania eoma. Isa kapa'ina eifania auga ko'a, ke elogo ko'a'i mo eifani'i.

³⁶ I'ina kapa'i kemia auga Deo ega iifa pukagai kapa'ina kepapua'i au'i ko'a'i mo kemia: “Isa

uniaga aga'omo mo ganinagai afakeaupoga,”[☆] keoma.

³⁷ Ke Deo ega iifa pukagai afu i'oina aga'ogai isafa iina kepapua oma: “Papiau akeakae mape kefau kanina auga afuga akeisa,”[☆] keoma.

Iesu Imaauga Laai Keogeisa

(Mateo 27:57-61; Mako 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Ega'ina afegai Arimatea taonina auga aka Iosepa elao Pilato egoinia Iesu imaauga gaafia eoma. Isa isafa Iesu epako'ania muninai epea kai Iudea papiau'i emani'iaini'i puo, ogefakaei mo Iesu muninai elao emai. Ke Pilato elogo puo isa elao Iesu imaauga eafia.

³⁹ Ke isa elao alogai Nikodemus, gapiai elao Iesu eisa auga fou kelao. Kelao aisama, Nikodemus mulamula foga'i felo'i aka'i myrrh ke aloes keoma auga fou eafii'i elao. Mulamula ega'ina e'i meu auga 34 kilo.

⁴⁰ Isa Iesu imaauga keafia aisama, auni'i faaga mulamula kepakuma kai, tiapu manipina aka linen keoma auga tiapugai kemokaisa. I'ina auga Iudea papiau'i e'i kagakagai mae au'i ega keoma'i kai laai keoge'i.

⁴¹ Ke Iesu kolotiai keau'u'ua afugai uma aga'o eka. Ke ega'ina uma alogai la mamaga akepapa-pinaugania auga eka.

⁴² Kai ega'ina kina auga Iudea papiau'i pinauga ma'oai kepapua'i kina ke la ega'ina kainagai puo, Iesu imaauga ega'ina laagai keogeisa.

[☆] **19:36:** Exodus 12:46; Namba 9:12; Sam 34:20 [☆] **19:37:** Sakaraia 12:10

20

Iesu Emaunimue

(Mateo 28:1-10; Mako 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Egani iifi kina amagai ipauma kina ae'agau koa kai, Maria Makdalena la elao. Ke elao laai aisama, kepo akaiki'a la ake kepae apua auga eelai eisa.

² Ega puo epiau elao Saimon Peto keoma auga, ke Iesu ega imoi i'oina aga'o Iesu anina eani alogaina auga auni'i epaini'i einaka, “Lopia laai keafilaisa kai kapai keogeisa auga alalogo,” eoma.

³ Ega puo Peto ke imoi ega'ina fou kekailai la kelao.

⁴ Auni'i kepiau kelao kai imoi ega'ina Peto epiau'egaina laai epealai kaukau.

⁵ Ke isa aiso mo la alogai eokoko maaga elao Iesu kemoka tiapui keka eisa'i kai, la alogai aekoko.

⁶ Ke Saimon Peto keoma auga isa muninai emai aisama la alogai ekoko. Isa Iesu kemoka tiapuga egae keka eisa'i.

⁷ Ke tiapu Iesu kania kemoka auga isafa afugai mo eka eisa. Kai ega'ina tiapuga auga ifo eofeisa me'egai eka, ke imauga kemoka tiapuga auga i'oinagai eka eisa.

⁸ Ega aisama imoi eufai laai epealai auga isafa, Iesu eka laaga alogai ekoko. Ke isa eisa ke kapa'ina kemia au'i ma'oai epako'ani'i.

⁹ Kai Deo ega iifa pukagai eifa Iesu maeai femaunimue eoma auga iifaga kapa'ina eifania auga oko akelogo paisa.

¹⁰ Ke imoi ega'ina auni'i kemue afu'i kelao.

*Iesu Maria Makdalena Eapakina Penia
(Mako 16:9-11)*

¹¹ Kai Maria Makdalena la afegai eapa eapepe. Ke maisapepega mo aiso la alogai eokoko.

¹² Ega aisama agelo auni'i tiapu kelo'i kei'iuka'i au'i Iesu imauga eka afugai, aga'o kania eka kaina ke aga'o ife eka kaina keagu eisa'i.

¹³ Ke agelo isa kepa'ani penia keinaka, “Papie, kapa puo loapepe?” keoma.

Ke isa einaka, “Lau e'u Lopia keafia kai kapai keogeisa auga alalogo,” eoma.

¹⁴ Maria ega'ina eifania afegai e'afoaipini aisama, Iesu egae eapa eisa. Kai eisa aisama isa Iesu auga aelogo.

¹⁵ Ke Iesu eifa einaka, “Papie, kapa puo loapepe? Oi kaisau lokapuga?” eoma.

Ke Maria eopolaga Iesu auga au la alogai epin-auga auga eoma puo epainia einaka, “Au akaiki'a aumu, oi isa imauga loafia lolaoaina koa, kapai loogeisa auga maauai moifania ega koa malao maafia laoma,” eoma.

¹⁶ Kai Iesu isa eifaga einaka, “Maria,” eoma.

Ega aisama Maria Iesu eaipenia kai Hibru malagai eifa einaka, “Raboni!” eoma. Ke eega elao gaafi opogaina eoma. (Raboni i'a mala'aisai auga Pamalele Aumu.)

¹⁷ Kai Iesu isa epainia einaka, “Lau Amau eega alalao koa puo foloafi opogainiau. Kai molao lau e'u imoi au'i* fopaini'i foinaka, ‘Lau lamue Amau ke oi Amami eega lalao, ke lau e'u Deo ke oi emi Deo eega lalao fooma,’ ” eoma.

* **20:17:** Grik malagai, ‘aau akiu’

¹⁸ Ega puo Maria Makdalena Iesu ega imoi au'i ee'i elao, ke isa Lopia eisa auga maa'iai fougā eifania. Ke Lopia isa maagai kapa'ina eifania auga isafa Iesu ega imoi au'i maa'iai eifania.

Iesu Ega Imoi Eapakina Peni'i

(Mateo 28:16-20; Mako 16:14-18; Luka 24:36-49)

¹⁹ Ke iifi kina egapigapi alogai, Iesu ega imoi Iudea papi'au'i kemani'iaini'i puo, e'a pa'afi'i kekupuni'i kai alogai kekaigugu keagu. Ega'ina alogai Iesu emai ago'iai eapafoki epaini'i einaka, “Gagao eemiai gaka,” eoma.

²⁰ Ke ega'ina eifania afegai, ima ife ikoko afuga, ke mape iso afuga fou epakina'i. Ke Iesu ega imoi Lopia keisa aisama, alo'i egama alogaina.

²¹ Ega aisama Iesu eifa pugu einaka, “Gagao eemiai gaka! Lau Amau eulaisau koa i'opoga, oi isafa laulaimi,” eoma.

²² Ega'ina eifania afegai, alo mapuga isapuga eipilaisa epeni'i kai, epaini'i einaka, “Deo ega Spiritu amoafia alomia gaagu.

²³ Oi papi'au laomai apala'i kekapai'i au'i ago'agegeaini'i koa aisama, Deo isafa isa e'i apala age'agegeaini'i. Kai isa laomai apala'i kekapai'i au'i afole'agegeaini'i koa aisama, Deo isafa isa e'i apala afae'agegeaini'i,” eoma.

Iesu Tomas Eapakina Penia

²⁴ Iesu ega imoi ma'oi eapakina peni'i alogai, apostolo au'i 12 au'i epo'iai aga'o aka Tomas kafela keoma auga maaga e'afu.

²⁵ Ega puo Iesu ega imoi Lopia Iesu keisa auga fougā isa maagai keifania aisama, isa einaka,

“Lau ikoko afuga isa imagai afalaisa, ke imauai ikoko afuga afalaaafi opogaina, ke imau isa mapegai afalapakoko koa aisama, kapa'ina oifania auga afalapak'o'ania,” eoma.

²⁶ Ke iifi aga'o elao afegai, Iesu ega imoi pa'afi kekupuni'i e'a alogai keagu pugu aisama, Tomas isafa egae fou keagu. Ke pa'afi kekupuni'i mo ganinagai Iesu emai epo'iai eapafoki ke epaini'i einaka, “Gagao eemiai gaka!” eoma.

²⁷ Egae kai Tomas epainia einaka, “Imamu keke'e imauai mooge kai ikoko afuga moisa. Ke imamu mokalaisa mapeuai iso afugai mokaauka. Ke oi opomu gua folopamia kai mopako'ania,” eoma.

²⁸ Ega aisama Tomas Iesu epainia einaka, “E'u Lopia, e'u Deo,” eoma.

²⁹ Kai Iesu isa epainia einaka, “Oi lau loisau puo lopako'aniau kai kaisau lau aeisau kai epako'aniau auga Deo eegai kapa felo'i eafi'i,” eoma.

³⁰ Iesu ega imoi ago'iai mirakulo gou'i i'oi'i ma'o ekapai'i kai, i'ina pukagai ipapua'i aemia.

³¹ Kai oi Iesu Mesaia ke Deo Gauga auga fopako'ania, ke ega'ina pako'agai agu pagai maunina foafia eoma kainai i'ina kapa'i ipapua'i emia.

21

Iesu Ega Apostolo Au'i Imagea Kuagai Gua Eapakina Peni'i

¹ Ega'ina afegai Iesu Tiberias a'uga, keifaga Kalilea a'uga keoma auga a'ugai ega apostolo

eapakina peni'i pugu. Isa eapakina peni'i aisama iina ekapa oma:

² Saimon Peto keoma auga, Tomas kafela keoma auga, Natanael Kalilea agogai Kana taon-inai emai auga, Sebedi gauga auni'i, ke Iesu ega imoi auni'i isafa fou egae keagu.

³ Ke egae keaguega kai, Saimon Peto keoma auga Iesu ega imoi fou egae keagu au'i epaini'i einaka, "Lau lapealai inoino lalao," eoma. Ke isa keinaka, "Lai oi fou agafai," keoma. Ega puo isa kelao gaagai keaguka inoino kelao kai ega'ina gapinai ma'a aga'o akeafia.

⁴ Ke egani amagai ipauma aisama, Iesu foeai eapa kai, ega imoi isa keisa ganinagai, akelogo isa Iesu.

⁵ Ega aisama Iesu isa eifani'i einaka, "Ekefa'au, ma'a aga'o alopaoa ma?" eoma.

Ke isa iifa kepamue keinaka, "Laa'i," keoma.

⁶ Ke Iesu epaini'i pugu einaka, "Emi fe'i gaaga kaina kainai amopiulaisa ke ma'a ma'o agopaoa'i," eoma. Ke Iesu eifania koa kekapaisa aisama, ma'a ealogai alogaina fe'iai keofa puo fe'i gaagai kegal'a'ua keoma aekaini'i.

⁷ Ega aisama Iesu imoi anina eani alogaina auga Peto epainia einaka, "Ega'ina Lopia," eoma. Ke Saimon Peto keoma auga imoi ega'ina eifa, "Ega'ina Lopia," eoma aina elogonia aisama, afe tiapuga ei'iulaisa puo, fiakoa mo eafia eapunia kai a'uai egopolai Iesu eega foe elao.

⁸ Kai imoi isa'i auga gaagai keaguka kai, isa muninai ma'a fe'iai keofa auga kela'aisa foe kelaoaina, gome isa kelao foe kainagai epo'i 100 mita koa i'opoga.

⁹ Ke isa kelao foeai keofau aisama, lo ei'a keisa. Ke ega'ina logai ma'a keka keaga, ke palafa isafa egae keka keisa'i.

¹⁰ Ega aisama Iesu isa epaini'i einaka, “Ma'a isa pau mo opaoa'i au'i amoafi'i omaiseini'i,” eoma.

¹¹ Ke Saimon Peto keoma auga gaagai e'agaukae kai fe'i foeai ela'aua. Ke ega'ina fe'inai ma'a akaiki'a'i ma'oai mo 153 keofa mo ganinagai fe'i aemou.

¹² Ke Iesu ega imoi ma'oai epaini'i einaka, “Omai amagai fo'amaga amoania,” eoma. Ke imoi ma'oai kelogo isa Lopia Iesu puo, kai aga'o alo kapulagai isa aepa'ani penia aeinaka, “Oi kaisau?” aeoma.

¹³ Ke imoi kemai aisama, Iesu emai palafa eafia epenii'i, ke ma'a isafa eafia epenii'i keaniia.

¹⁴ Iesu maeai emaunimue afegai, i'ina auga isa ega imoi eapakina peni'i oiso epamia auga.

Iesu Peto Fou Kenini'ani

¹⁵ Ke Iesu ega imoi keaniani afegai, Iesu Saimon Peto keoma auga epa'ani penia einaka, “Saimon Ioane gauga aumu, imoi ma'oai lau aniu keani kai oi auga alomu ko'a ipaumagai lau aniu loani ma?” eoma.

Ke Saimon Peto keoma auga einaka, “E, Lopia lau alou ko'agai oi animu laani auga oi lologo,” eoma.

Ega aisama Iesu isa epainia einaka, “Lau e'u sipi fo'ima'i,” eoma.

¹⁶ Ke Iesu epamue pugu einaka, “Saimon Ioane gauga aumu, oi alomu ko'a ipaumagai lau aniu loani ma?” eoma.

Ke Peto einaka, “E, Lopia, lau alou ko'agai oi animu laani auga oi lologo,” eoma.

Ke Iesu eifa einaka, “Lau e'u sipi fo'ima'i,” eoma.

¹⁷ Ke Iesu Peto ipainina oiso epamia einaka, “Saimon Ioane gauga aumu, oi alomu ko'a ipaumagai lau aniu loani ma?” eoma.

Ega aisama Peto alo emafu, gome Iesu isa iina epa'ani peni oma oiso epamia einaka, “Oi alomu ko'a ipaumagai lau aniu loani ma?” eoma. Ega puo Peto Iesu epainia einaka, “Lopia, oi kapa ma'oai lologo puo lau oi animu laani auga isafa lologo,” eoma.

Ke Iesu einaka, “Lau e'u sipi fo'ima'i.

¹⁸ Iifa gome maamuai laifania. Oi agu'amuai aisama, oi ifomu emu tiapu loafii'i loi'iuka'i kai lokailai ala molao looma auga afuga lolao. Kai aloapao aisama, imamu alokalaisa aufalao aga'o oi emu tiapu agepai'iukaiso, ke agepapeaiso afu aga'o anina aloani auga afuga agelaoainio,” eoma.

¹⁹ Iesu iina eifa oma auga Peto ala agemae oma, ke ega maeai Deo isapu akaiki'a auga, ke au akaiki'a agepamia auga fouga eifania. Ke ega'ina eifania afegai, Iesu Peto epainia einaka, “Muniuai mopea,” eoma.

²⁰ Ke Peto e'afaoipini aisama, Iesu ega imoi anina eani alogaina auga isa muni'iai epea eisa. Imoi ega'ina auga Iesu ega imoi fou keaniani alogai, elao Iesu faagagai e'afeau kai epainia, “Lopia kai, age'afa'afalainio?” eoma auga.

²¹ Peto isa eisa aisama Iesu epa'ani penia einaka, “Lopia, isa auga ala agaoma?” eoma.

²² Ega aisama Iesu einaka, “Lau anina alaani isa faemae kai feagu mo felao lau famue famai pugu alaoma koa aisama, oi kapa'ina afokapa? Oi auga muniuai mo mopea,” eoma.

²³ Iesu ega eifa oma kainai, Iesu ega imoi ke Iesu muninai kepea au'i epo'iai nini'ani epea, Iesu ega imoi anina eani alogaina auga afaemae keoma. Kai Iesu isa afaemae auga iifaga aeifania kai, iina eifa oma, “Lau anina alaani isa faemae kai feagu mo felao lau famue famai pugu alaoma koa aisama, oi kapa'ina afokapa?” eoma.

²⁴ Iesu ega imoi ega'ina auga i'ina kapa'i kemia au'i ko'a mo eifafou'i ke fou'i pukai epapua'i. Ke i'a alogo isa kapa'ina eifani'i au'i ma'oai ko'a'i.

²⁵ Ke Iesu kapa ma'o i'oi'i isafa ekapai'i. Kai ega'ina kapa'i aga'o aga'o pukai ipapua'i gamia koa aisama, lau laopolaga i'ina puka'i agofa'a ake fepogu puo fekeka faekaina.

Mauni Mamaga Iifaga
The New Testament in the Mekeo Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Mekeo long Niugini

Copyright © 1998 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Mekeo

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

8871f5d6-c3ae-5e9e-818d-14da98b9a092